

Expertisefunctie Zintuiglijk Gehandicapten

Programmatekst

ZonMw

Programmatekst Expertisefunctie zintuiglijk gehandicapten (2019-2022)

Verandertraject

1 oktober 2018

Colofon

ZonMw stimuleert gezondheidsonderzoek en zorginnovatie
Vooruitgang vraagt om onderzoek en ontwikkeling. ZonMw financiert gezondheidsonderzoek én stimuleert het gebruik van de ontwikkelde kennis – om daarmee de zorg en gezondheid te verbeteren.

ZonMw heeft als hoofdpoddrachtgevers het ministerie van VWS en NWO.

Voor meer informatie over het programma Expertisefunctie Zintuiglijk gehandicapten kunt u contact opnemen met het secretariaat via e-mail expertisefunctiezg@zonmw.nl of telefoon 070 349 51 84.

Datum: 01-10-2018

Oplagenummer: 001/10/2018/GCZ

ZonMw
Laan van Nieuw Oost-Indië 334
Postbus 93245
2509 AE Den Haag
Tel. 070 349 51 11
Fax 070 349 53 58
www.zonmw.nl

 info@zonmw.nl

Inhoud

1. Inleiding	9
2. Afbakening en positionering van het programma	10
2.1 Afbakening	10
2.2 Positionering en raakvlakken	11
3. Insteek en uitgangspunten van het programma	12
3.1 Doelgroepen	12
3.2 Doelstellingen	12
3.3 Structuur van het programma	13
3.4 Algemene relevantiecriteria en beleidsspeerpunten ZonMw	14
4. Opbouw en inhoud van het programma	16
4.1 Erkenning	16
4.2 Overgangssubsidie	16
4.3 Meerjarig deelsectorplan, incl. meerjarige programmalijnen	16
4.4 Onderzoeksrondes	17
4.5 Monitoring en evaluatie	17
4.6 Planning	17
5. Communicatie en implementatie	19
5.1 Kernbegrippen communicatie en implementatie	19
5.2 Activiteiten	19
6. Management en organisatie	21
6.1 ZonMw	21
6.2 Sector Zintuiglijk Gehandicapten	21
6.3 Subsidie instrumenten en -procedures	22
7. Monitoring en evaluatie	25
7.1 Monitoring projecten	25
7.2 Monitoring verandertraject	25
7.3 Evaluatie coördinerende rol ZonMw	26
8. Financiële omvang en meerjarenraming	27
Bijlagen	28
Bijlage A	Opdrachtbrief
Bijlage B	Samenstelling programmacommissie
Bijlage C	Taakomschrijving programmacommissie
Bijlage D	Oproep tot het indienen van erkenningsverzoeken
Bijlage E	Groeidocument sectorbrede kwaliteitscriteria expertisefunctie ZG

1. Inleiding

Contextschets

Zorg en ondersteuning bieden aan mensen met een visuele, auditieve en/of communicatieve beperking zodat zij het leven kunnen leiden dat bij hen past – dat is de ambitie van de instellingen voor mensen met een zintuiglijke beperking. De vragen van mensen met een zintuiglijke beperking en hun persoonlijke en professionele netwerk, zijn daarbij leidend.

Deze ambitie wordt door de zintuiglijk gehandicapten (ZG) sector gerealiseerd door het bieden van diagnostiek, zorg, onderwijs en arbeidstoeleiding. De impact van een zintuiglijke beperking raakt immers alle aspecten van het leven en niet zelden levenslang. De ZG-sector richt zich op een relatief kleine, gevarieerde en complexe doelgroep met een grote diversiteit aan hulpvragen.

De zorg en ondersteuning vragen om zeer specifieke kennis en deskundigheid. Randvoorwaardelijk hierbij is het permanent investeren in kennis en expertise. Maatschappelijke en technologische ontwikkelingen hebben directe invloed op de vragen van mensen met een zintuiglijke beperking en hun omgeving. Zij maken soms aanpassingen en nieuwe behandelmethoden mogelijk en bieden tegelijkertijd mogelijkheden voor een beter antwoord op de vraag. Hieraan bijdragen door het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek, innovatie, kennisdeling, -implementatie, -borging, voorlichting en kennisoverdracht is een maatschappelijke verantwoordelijkheid van de instellingen voor mensen met een zintuiglijke beperking.

Doel van de expertisefunctie ZG is het ontwikkelen van kennis én het maximaal inzetten van deze kennis ter bevordering van de best mogelijke zorg én ondersteuning aan mensen met een zintuiglijke beperking.

In de tijd dat de ZG-zorg nog werd gefinancierd vanuit de AWBZ (tot 2015) hebben enkele categorale ZG-instellingen een sterke expertisefunctie opgebouwd. Eén van de gevolgen van de hervorming van de langdurige zorg is dat de wijze waarop deze expertisefunctie tot dan toe werd gefinancierd niet langer mogelijk is. De expertisefunctie, opgebouwd uit de functies (1) kennisinfrastructuur, (2) onderzoek, ontwikkeling en innovatie en (3) voorlichting en kennisoverdracht, is sindsdien tijdelijk gefinancierd geweest door middel van een VWS subsidie. Omdat dit geen structurele oplossing bood, heeft een adviescommissie zich in opdracht van het ministerie van VWS gebogen over de nieuwe inrichting, reikwijdte en financiering van de expertisefunctie ZG. Dit anderhalf jaar durende adviestraject resulteerde in een integraal eindadvies over de inrichting van de expertisefunctie ZG per 1 januari 2019.

Op 22 december 2017 stemde de minister voor Medische Zorg en Sport positief in met alle onderdelen van het eindadvies, waaronder een vierjarige transitieperiode (brief VWS, kenmerk 1277931-171798-CZ). Dit biedt de sector gelegenheid gefaseerd toe te groeien naar het gewenste eindmodel. Daarnaast besloot de minister voor Medische Zorg en Sport de coördinatie, verdeling van de beschikbare financiële middelen en de kwaliteitstoetsing vanaf 2019 bij ZonMw te beleggen. Dit is op 22 februari 2018 aan ZonMw bevestigd met een opdrachtbrief voor het programma Expertisefunctie ZG voor de periode 2019-2022. Tegen het einde van deze periode vindt een onafhankelijke evaluatie plaats, op basis waarvan de minister van VWS bepaalt of de opdracht aan ZonMw structureel voortgezet kan worden (zie bijlage A voor de Opdrachtbrief).

Het programma staat primair in het teken van een verandertraject. Waarbij ZonMw vooral een coördinerende en ondersteunende rol heeft en zoveel mogelijk verantwoordelijkheid bij de sector is belegd. De voorliggende programmatekst betreft een nadere uitwerking van het [eindadvies](#) en dient als globaal plan van aanpak. Kenmerkend voor dit programma en de rol van ZonMw hierin is de sterke focus op het proces.

Achtereenvolgens besteden we aandacht aan de afbakening en positionering (hoofdstuk 2), de insteek en uitgangspunten (hoofdstuk 3) en de opbouw en inhoud van het programma (hoofdstuk 4). Gevolgd door een schets van de aanpak ten aanzien van communicatie en implementatie (hoofdstuk 5). Na een beschrijving van de organisatie van het programma (hoofdstuk 6) en een globale uitwerking van de monitoring en evaluatie (hoofdstuk 7) volgt afsluitend nog een toelichting op de financiële aspecten van het programma (hoofdstuk 8).

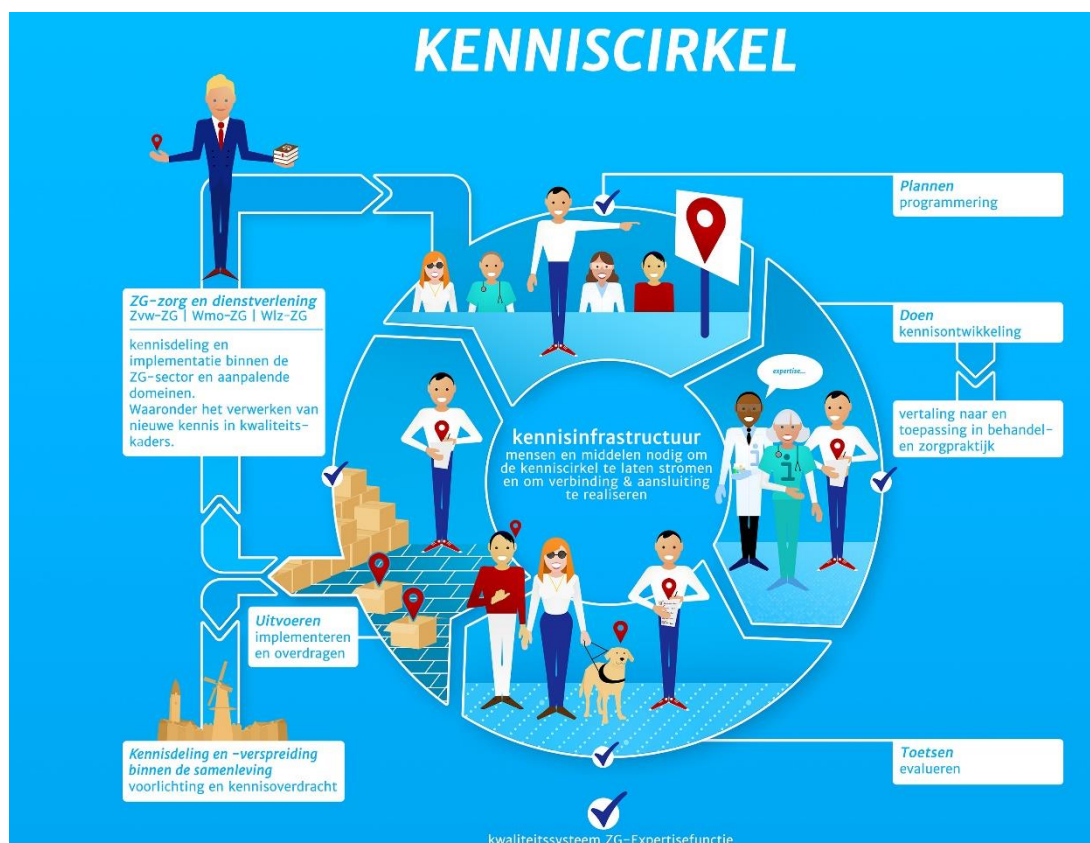
2. Afbakening en positionering van het programma

In dit hoofdstuk gaan we in op de inhoudelijke focus en afbakening van de expertisefunctie ZG. Gevolgd door een toelichting op de plaats die het programma inneemt binnen ZonMw. En de raakvlakken met andere initiatieven en ontwikkelingen.

2.1 Afbakening

Doel van de ZG-expertisefunctie is het ontwikkelen van kennis én het maximaal inzetten van deze kennis, ter bevordering van de best mogelijke zorg én ondersteuning aan mensen met een zintuiglijke beperking. Onder best mogelijk zorg wordt verstaan dat de ZG-problematiek adequaat en zo vroeg mogelijk wordt herkend, de mensen zo goed mogelijk tot ontwikkeling dan wel tot herstel of stabilisatie kunnen komen met een optimale zelfredzaamheid, een zo volwaardig mogelijke participatie in alle levensdomeinen en een zo hoog mogelijke kwaliteit van leven. Dit alles binnen de kaders van de zorgverlening voor mensen met een zintuiglijke beperking resp. visueel en auditief en/of communicatief.

Ook in de toekomst richt de ZG-expertisefunctie zich op kennisontwikkeling, -deling en -implementatie, naast de instandhouding van bijbehorende kennisinfrastructuur. De elementen van de kenniscirkel (programmeren, ontwikkelen, vertalen en toepassen, evalueren, implementeren en overdragen van kennis) zijn het leidend principe waaraan de activiteiten worden getoetst.

Afbeelding 1: Kenniscirkel

Het accent ligt op praktijk- en toepassingsgerichte kennisontwikkeling en -implementatie binnen de context van (erkende) ZG-instellingen. Onderzoek draagt bij aan de ontwikkeling van nieuwe diagnostiek en behandelingen en bijbehorende scholing en curricula en de toetsing van bestaande en nieuwe ondersteunings- en behandelmethodieken op kwaliteit, effect en/of doelmatigheid. Daarbij streeft de sector naar excellentie, internationale erkenning en zichtbaarheid, om zo de continuïteit van

deelname aan nationale en internationale onderzoeken en projectgelden te garanderen. Kennisdeling vindt plaats binnen zowel de ZG-sector als breder in de samenleving.

De ambitie van de ZG-expertisefunctie is, dat de resultaten op korte of langere termijn een positief effect opleveren voor de mensen met een zintuiglijke beperking, hun naasten en/of de participatie aan de samenleving. De kennisontwikkeling concentreert zich op de vragen van mensen met een zintuiglijke beperking en hun persoonlijke en professionele netwerk, hun participatie in de samenleving en de kwaliteit van leven van de doelgroep in zijn totaliteit. Zo ook op specifieke groepen met een zintuiglijke beperking, aangeboren, vroeger en later verworven, wanneer deze een beroep doen op de derdelijns ZG-zorg. Hierbij is er ook aandacht voor de raakvlakken met de aanpalende zorgdomeinen gericht op mensen met een zintuiglijke beperking, zoals de GGZ voor mensen met zintuiglijke beperkingen. De reguliere zorgverlening en ondersteuning van mensen met een zintuiglijke beperking, maken geen onderdeel uit van ZG-expertisefunctie.

2.2 Positionering en raakvlakken

Dit programma staat niet op zichzelf en heeft raakvlakken met diverse andere ZonMw-programma's. Binnen ZonMw valt het programma Expertisefunctie ZG onder het cluster Gehandicapten en Chronisch Zieken. Binnen dit cluster zijn er met name overeenkomsten met de programma's InZicht, Gewoon Bijzonder en Voor Elkaar. Maar ook daarbuiten zijn er dwarsverbanden, bijvoorbeeld met het programma Langdurige Zorg en Ondersteuning. Naast raakvlakken op het niveau van doelgroepen en stakeholders, gaat het ook om inhoudelijke raakvlakken. Zoals de inzet van ervaringsdeskundigheid of een thema als de lerende onderzoekspraktijk en daaraan gekoppeld de inzet van passende onderzoeksdesigns. ZonMw streeft naar synergie en stemt af waar gezamenlijke activiteiten kunnen worden ontplooid. Bijvoorbeeld door samen op te trekken in de organisatie van communicatie- en implementatieactiviteiten, zoals een workshop voor projectleiders rondom een gedeeld thema.

Gekeken naar de inhoud en ambitie van het programma Expertisefunctie ZG, en de rol van ZonMw hierin, is er ook in bredere zin aandacht nodig voor ontwikkelingen die raken aan het programma. Zowel nationaal als internationaal. Denk hierbij aan ontwikkelingen en activiteiten in het licht van (de implementatie van) het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. Maar bijvoorbeeld ook aan ontwikkelingen in het sociaal domein. Dergelijke ontwikkelingen fungeren als referentiekader en zijn relevant voor het bepalen van de stakeholders, de inhoudelijke focus en het signaleren van kansen.

3. Insteek en uitgangspunten van het programma

In overeenstemming met de reactie van de minister voor Medische Zorg en Sport op het al eerder genoemde eindadvies, staat het programma primair in het teken van het realiseren van de beoogde transitie. Gedurende vier jaar (2019-2022) krijgt de sector de gelegenheid om gefaseerd toe te groeien naar het gewenste eindmodel. In dit hoofdstuk besteden we achtereenvolgens aandacht aan de doelgroep, doelstellingen en de uitgangspunten die richtinggevend zijn voor dit veranderproces. Gevolgd door een toelichting op de structuur van het programma en de raakvlakken met de algemene relevantiecriteria en beleidsspeerpunten van ZonMw.

3.1 Doelgroepen

De centrale doelgroep van het programma betreft mensen met een zintuiglijke beperking. Hun vragen, én die van hun persoonlijke en professionele netwerk, zijn leidend.

3.2 Doelstellingen

Overeenkomstig de formulering in het eindadvies is het *doel* van de ZG-expertisefunctie:

Het ontwikkelen van kennis én het maximaal inzetten van deze kennis, ter bevordering van de best mogelijke zorg én ondersteuning aan mensen met een zintuiglijke beperking.

Onder de best mogelijke zorg wordt verstaan dat de ZG-problematiek zo vroeg mogelijk en adequaat wordt herkend, de mensen zo goed mogelijk tot ontwikkeling dan wel tot herstel of stabilisatie kunnen komen, met een optimale zelfredzaamheid, een zo volwaardig mogelijke participatie in alle levensdomeinen en een zo hoog mogelijke kwaliteit van leven. Dit alles binnen de kaders van de zorg en dienstverlening¹ voor mensen met een zintuiglijke beperking resp. visueel en auditief en/of communicatief.

De komende vier jaar staan in het teken van een veranderproces, waarvoor onderstaande uitgangspunten uit het [eindadvies](#) richtinggevend zijn.

Algemene uitgangspunten:

- de vormgeving moet recht doen aan de bestaande opgebouwde en internationaal gewaardeerde infrastructuur;
- de opgebouwde kennisinfrastructuur moet zoveel mogelijk behouden blijven, waar nodig versterkt worden, maar ook ontsloten worden voor relevante andere partijen;
- kennis delen moet worden gezien als een (meetbare) plicht van de aanbieders van de expertisefunctie;
- versnippering van kennis en infrastructuur moet zoveel mogelijk voorkomen worden door een integrale benadering van de bestaande onderdelen van de expertisefunctie en het doelmatig inzetten van middelen;
- de expertisefunctie zal doorlopend gefinancierd moeten worden, het is geen kortlopend programma;
- de kenniscirkel die wetenschap en praktijk verbindt moet behouden blijven en waar nodig versterkt worden. Indien mogelijk moet vooraf geborgd worden dat opgebouwde kennis ook daadwerkelijk kan landen in de dagelijkse praktijk;
- continuïteit van de expertisefunctie;
- transparante verantwoording;

¹ Zvw-ZG en/of Wmo-ZG en/of Wlz-ZG: Deze vormen van zorg- en dienstverlening worden gefinancierd vanuit de ZG-aanspraak in de Zvw, vallen onder de Landelijke raamovereenkomst ZG van de Wmo en betreffen ZZP's ZG binnen de Wlz.

- een naar buiten gerichte expertisefunctie: wat betekent dat naast een inhoudelijke verbintenis met de ZG-zorg en dienstverlening ook belang wordt gehecht aan een duidelijke verbintenis met de samenleving in bredere zin.
- een duidelijk financieel en organisatorisch onderscheid tussen de expertisefunctie ZG en de inhoudelijke zorg- en dienstverlening.

Uitgangspunten toekomstige vormgeving:

- een aanpak per deelsector –resp. visueel en auditief en/of communicatief– in plaats van iedere instelling voor zich;
- een meerjarenaanpak, opgebouwd uit meerjarige programmalijnen op thema/doelgroep incl. bijbehorende basisinfrastructuur.
- samenwerking in consortiumverband;
- een programmatische en integrale benadering, met de kenniscirkel (programmeren; ontwikkelen; vertalen en toepassen; evalueren; implementeren en overdragen) als leidend principe;
- strategische verankering van het perspectief van mensen met een zintuiglijke beperking en mensen die deze doelgroep vertegenwoordigen in het totale proces van kennisontwikkeling tot implementatie. Zij kunnen gevraagd en ongevraagd inbreng leveren, worden structureel betrokken bij de verschillende taken en activiteiten van de ZG expertiseorganisaties en zijn verantwoordelijk voor het inbrengen van relevante signalen uit de samenleving en het betrekken van de achterban;
- de formulering van erkenningscriteria aan de hand waarvan wordt bepaald welke ZG-expertiseorganisaties in nauwe samenwerking met de belanghebbenden en ten dienste van de gehele (deel)sector expertisemiddelen kunnen aanvragen;
- de ontwikkeling van een raamwerk kwaliteit, bestaande uit sectorbrede criteria waaraan de uitvoering van de expertisefunctie moet voldoen.

Bovenstaande uitgangspunten vormen samen de hoofdingrediënten van het gewenste eindmodel. Uitgangspunt is dat de sector de mogelijkheid moet krijgen om gefaseerd toe te groeien naar dit gewenste eindmodel. In het verlengde daarvan is een belangrijk doel van het programma Expertisefunctie ZG dit veranderproces te coördineren en ondersteunen. Zodanig dat uiterlijk 31 december 2022 het beoogde eindmodel is gerealiseerd.

Voor de deelsector visueel maakt bovendien het vinden van een duurzame oplossing voor de bekostiging van het huidige subsidieonderdeel ‘informatie en advies over zorg (revalidatie/ dienstverlening/ behandeling)’ onderdeel uit van dit veranderproces. Zie paragraaf 4.3 voor een nadere toelichting.

3.3 Structuur van het programma

Voor de structuur van het programma is met name de combinatie van een deelsectorale en sectorale aanpak van belang. Voor de uitvoering van het programma betekent dit dat in het overgrote deel van de gevallen twee identieke, parallelle sporen worden gevolgd. Een spoor gericht op de deelsector visueel én een spoor gericht op de deelsector auditief en/of communicatief. Zie hoofdstuk 4 voor een nadere toelichting op de programmaonderdelen.

De sectorale aanpak komt met name tot uitdrukking in de kwaliteitszorg, met sectorbrede erkennings- en kwaliteitscriteria. Daarnaast zijn er thema's/ doelgroepen, zoals doofblind, die de deelsector overstijgen en daarmee sectorbrede afstemming en samenwerking vereisen. Tijdens het verandertraject zal worden bezien of het meerwaarde heeft om deze sectorale aanpak uit te breiden, bijvoorbeeld door het opzetten van een (virtueel) sectoroverstijgend kenniscentrum.

Van oudsher is er een vaste budgetverdeling tussen beide deelsectoren. Vooralsnog wordt dit gehandhaafd. Naar gelang het verloop van het verandertraject zal bekeken worden of, en zo ja, welke evt. aanpassingen wenselijk zijn ten aanzien van deze budgetverdeling.

3.4 Algemene relevantiecriteria en beleidsspeerpunten ZonMw

ZonMw hanteert een aantal algemeen geldende relevantiecriteria:

- Diversiteit
- ICT in de zorg
- Onderwijs
- Participatie
- Toegang tot data
- Impact

Alle ZonMw-programma's, zo ook dit programma, houden rekening met deze relevantiecriteria. Subsidieaanvragers dienen de algemene relevantiecriteria te verwerken in hun subsidieaanvraag. Diverse uitgangspunten die richtinggevend zijn voor het verandertraject (zie paragraaf 3.1) raken aan deze algemene relevantiecriteria en de beleidsspeerpunten van ZonMw.

Zo vormt samenwerking, één van de indicatoren voor het bereiken van *impact*, een belangrijke rode draad in het beoogde verandertraject. In de voorbereiding op het programma is nauw afgestemd en samengewerkt met de ZG-sector (zie ook paragraaf 6.2). En ook tijdens de uitvoeringsfase wordt belang gehecht aan korte lijnen tussen ZonMw en de sector. Er wordt sterk ingezet op het bevorderen van afstemming en samenwerking: binnen de ZG-sector; op deelsectorniveau en met andere relevante stakeholders buiten de ZG-sector. Daarnaast gaat bijzondere aandacht uit naar de *participatie* van met *mensen met een zintuiglijke beperking* en organisaties die deze doelgroep vertegenwoordigen.

De expertisefunctie streeft een programmatische aanpak na waarbij de vragen van mensen met een zintuiglijke beperking en hun persoonlijke en professionele netwerk leidend zijn (*praktijkgericht programmeren*). Daarbij gaat er ook aandacht uit naar het gebruik van *passende onderzoeksmethoden*. Zowel kwantitatief als kwalitatief en inclusief nieuwere methoden zoals actieonderzoek en participatief onderzoek.

Kennisdeling vindt plaats binnen zowel de ZG-sector als breder in de samenleving. Ook het bevorderen van de *toepassing* van nieuwe kennis(producten) maakt onderdeel uit van de expertisefunctie. Dit gebeurt onder meer door het ontwikkelen van scholing en curricula (*onderwijs*). ZonMw vervult in deze een faciliterende rol. Zie ook hoofdstuk 5 'Communicatie en Implementatie'.

De ZG-sector is primair verantwoordelijk voor het bepalen van de prioritaire thema's en doelgroepen (programmering). ZonMw zal vanuit haar faciliterende rol het benutten van evt. bestaande *kennisagenda's* stimuleren.

Vanuit het oogpunt van kwaliteit is *internationale samenwerking* van belang. Met name ook omdat de verschillende activiteiten, w.o. onderzoek, veelal betrekking hebben op relatief kleine doelgroepen met complexe aandoeningen en een grote diversiteit aan hulpvragen. Dergelijke complexe aandoeningen vragen veelal om *maatwerk*. De sector zelf streeft ten aanzien van het onderzoek naar excellentie,

internationale erkenning en zichtbaarheid, om zo de continuïteit van deelname aan nationale en internationale onderzoeken en projectgelden te garanderen.

Vanuit het oogpunt van efficiency en het vergroten van zelfredzaamheid neemt technologie een steeds belangrijkere plaats in binnen de zorg en ondersteuning voor mensen met een zintuiglijke beperking. Dit betreft hulpmiddelen, maar ook *ICT* die bij interventies wordt ingezet (zoals *E-Health*). De ontwikkelingen op dit terrein gaan snel. En waar het gaat om de inzet hiervan voor mensen met beperkingen voldoen standaardoplossingen vaak niet. Technologische ontwikkelingen hebben een directe invloed op de vragen van mensen met een zintuiglijke beperking en hun omgeving. Vanzelfsprekend zal het programma dan ook ruimte bieden om hier op in te zetten.

Het stimuleren van *Toegang Tot Data* (TTD) heeft geen nadrukkelijke prioriteit in de programmering en beoordeling van expertiseprojecten. Maar mogelijk dat de beoogde transitie van een aanpak per instelling naar een aanpak per deelsector ook een stimulerend effect kan hebben op het beleid van de ZG-sector ten aanzien van TTD. ZonMw zal in deze waar mogelijk en van toepassing een stimulerende rol vervullen, bijvoorbeeld als onderdeel van de monitoring.

Diversiteit is ZonMw-breed een belangrijk aandachtspunt. Enerzijds heeft dit begrip betrekking op het onderscheid naar sekse/ gender, etniciteit, leeftijd, sociaaleconomische situatie, seksuele voorkeur en gezondheidssituatie. En in hoeverre er gedifferentieerd moet worden naar verschillende groepen, waarom bepaalde verschillen wel of juist niet relevant zijn, welke verschillen én overeenkomsten er zijn binnen de doelgroep en hoe hier rekening mee te houden. Anderzijds heeft het betrekking op openstaan voor de ander, de dialoog met elkaar aangaan, samenwerkingsruimte creëren. En oog hebben voor diversiteit in leefwerelden, tussen bijvoorbeeld de professional en de cliënt.

4. Opbouw en inhoud van het programma

De in hoofdstuk 3 beschreven doelgroepen, doelstellingen, uitgangspunten en structuur zijn in nauwe afstemming met de sector doorvertaald naar een globale programmaopzet. Op hoofdlijnen valt het programma Expertisefunctie ZG uiteen in de volgende onderdelen:

- Erkenning
- Overgangssubsidie: afbouw-, onderhoud- en startsubsidie
- Meerjarig deelsectorplan, incl. meerjarige programmalijnen
- Onderzoeksrondes, zowel gesloten/op uitnodiging als open
- Monitoring en evaluatie

Onderstaand worden deze onderdelen kort toegelicht, aangevuld met een globale planning.

4.1 Erkenning

Als eerste stap kunnen gespecialiseerde organisaties, die voldoen aan de door de sector opgestelde erkenningscriteria, in aanmerking komen voor een erkenning als ZG-expertiseorganisatie (2^e helft 2018). Deze ZG-*expertise*organisaties vervullen daarna een regierol in de ontwikkeling, indiening en uitvoering van de ondergenoemde meerjarige deelsectorplannen, inclusief de bijbehorende onderzoeksvoorstellen. Dit geldt ook ten aanzien van de borging van de kennisinfrastructuur. De erkende organisaties dienen hun taken op te pakken in samenwerking met overige (niet-erkende) organisaties met betrokkenheid tot de doelgroep en ten dienste van de gehele deelsector – resp. visueel en auditief / communicatief.

Zie bijlage D voor de oproep tot het indienen van erkenningsverzoeken.

4.2 Overgangssubsidie

Om de periode tussen erkenning en de ontwikkeling en uitvoering van het meerjarig deelsectorplan te overbruggen, komt er voor 2019 een zogenoemde overgangssubsidie beschikbaar. Dit is bedoeld om de continuïteit van de al bestaande kennisinfrastructuur te waarborgen. Daarnaast is een belangrijk doel van de overgangssubsidie om per deelsector, in gezamenlijkheid en onder aanvoering van de ZG-expertise organisatie(s), te werken aan de ontwikkeling van het meerjarig deelsectorplan (2020-2022).

4.3 Meerjarig deelsectorplan, incl. meerjarige programmalijnen

De deelsector visueel en de deelsector auditief/communicatief ontwikkelen ieder afzonderlijk een meerjarig deelsectorplan. Dit plan bevat een uitwerking van de gezamenlijke ambitie van de deelsector en een onderbouwde keuze voor de speerpunten en programmalijnen op thema of doelgroep voor de periode 2020-2022. Waarbij de programmalijnen alle onderdelen van de kenniscirkel omvatten: kennis ontwikkelen, toepassen in de praktijk en evalueren (zie ook afbeelding 'kenniscirkel', paragraaf 2.1). Ook de uitwerking van bijbehorende doelstellingen, activiteiten en aanpak maken onderdeel uit van het plan. Inclusief de wijze van afstemming en samenwerking met doelgroepvertegenwoordigende organisaties, niet-erkende ZG-organisaties en overige stakeholders, de raakvlakken tussen beide deelsectoren en de vormgeving en borging van de benodigde kennisinfrastructuur. Samenwerking op deelsectorniveau geldt als een belangrijk uitgangspunt. Het zijn de erkende ZG-expertiseorganisaties die een regierol hebben in het organiseren van die samenwerking en de uitwerking en uitvoering van het meerjarig deelsectorplan.

Sectorbrede kwaliteitscriteria

Gekoppeld aan de inhoudelijke, organisatorische en financiële transitie wordt ook ten aanzien van kwaliteitszorg groei en ontwikkeling nagestreefd. Het door de sector ontwikkelde kwaliteitsraamwerk is bedoeld als groeidocument en beschrijft dan ook het gewenste kwaliteitsniveau. De komende vier jaar staan in het teken van het gefaseerd toegroeien naar dit gewenste niveau.

Als onderdeel van het meerjarig deelsectorplan bepalen de ZG-expertiseorganisaties het ambitieniveau en het bijbehorende plan van aanpak. In het verlengde daarvan zijn zij ook verantwoordelijk voor de uitvoering van de kwaliteitstoetsing op basis van de sectorbrede kwaliteitscriteria. Zie bijlage E voor de sectorbrede kwaliteitscriteria.

Deelsector Visueel: informatie en advies over zorg

De deelsector visueel heeft als onderdeel van het transitietraject daarnaast nog een andere opdracht. Dit betreft het vinden van een duurzame oplossing voor de bekostiging van 'informatie en advies over zorg' (zie ook bijlage A 'Opdrachtbrief'). Tot nu toe zijn de in dit kader uitgevoerde activiteiten altijd gefinancierd vanuit de middelen voor de expertisefunctie ZG. De vraag is echter of deze activiteiten daar strikt genomen wel toe behoren en zo niet, waar deze dan wel zijn onder te brengen. Als onderdeel van het meerjarig deelsectorplan krijgt de deelsector visueel daarom de opdracht om de component 'informatie en advies over zorg' zowel inhoudelijk als financieel te operationaliseren. Om op basis daarvan vervolgens tot een goed onderbouwde en duurzame oplossing te komen. Waar nodig in nauw overleg met onder meer VWS en de NZa.

4.4 Onderzoeksrondes

Gedurende de looptijd van dit programma worden verschillende onderzoeksrondes georganiseerd. In zogenoemde *gesloten rondes* kunnen erkende ZG-expertiseorganisaties in consortiumverband onderzoeksvoorstellen indienen die passen binnen de programmalijnen op thema of doelgroep. Daarnaast wordt ook belang gehecht aan ruimte voor innovatie, actuele ontwikkelingen en indiening buiten de programmalijnen om. Waarbij ook andere (niet-erkende) organisaties de mogelijkheid hebben om onderzoeksvoorstellen in te dienen. Parallel aan de uitvoering van de meerjarige deelsectorplannen vinden er daarom ook '*open*' *subsidierondes* plaats. Daarbij is het wel een voorwaarde dat indienende organisaties afstemming en samenwerking zoeken met tenminste één van de erkende ZG-expertiseorganisaties.

In aanvulling op deze onderzoeksrondes is er binnen de meerjarige deelsectorplannen en bijbehorende meerjarige programmalijnen (zie paragraaf 4.3) ook ruimte om budget te alloceren voor zogenoemde 'klein-maar-fijn projecten'. Dit zijn kleinschalige en kortdurende (onderzoeks)projecten (3-6 mnd) bedoeld om snel antwoord te kunnen geven op onvoorziene en actuele vragen uit praktijk en beleid.

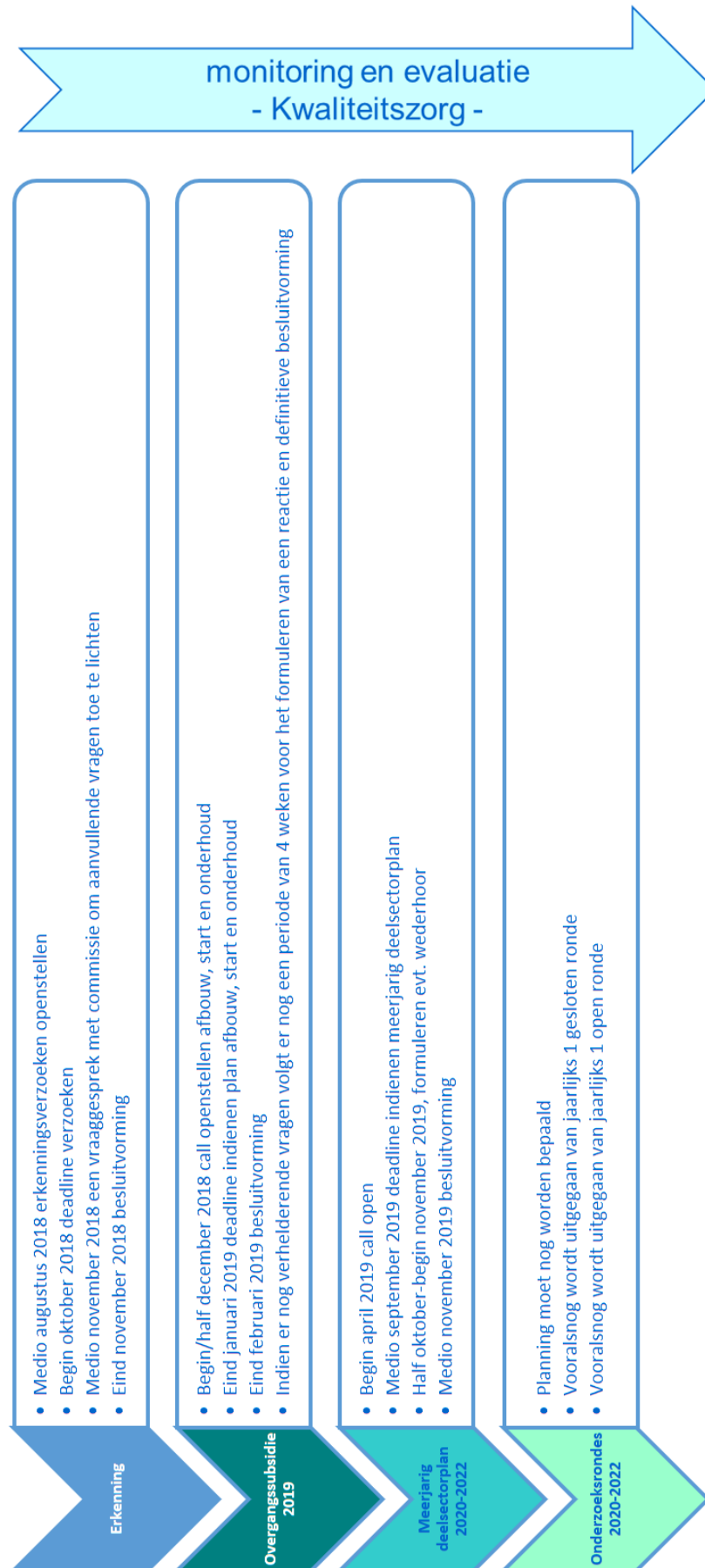
De planning van de onderzoeksrondes staat nog niet vast. Vooralsnog is het idee om jaarlijks één gesloten en één open ronde te organiseren.

4.5 Monitoring en evaluatie

Zie hoofdstuk 7 voor een nadere uitwerking van en toelichting op de monitoring en evaluatie.

4.6 Planning

Onderstaand een globale weergave van de planning

5. Communicatie en implementatie

Op het gebied van communicatie en implementatie speelt ZonMw, net als in de rest van het programma, een ondersteunende rol. De regierol ligt bij de sector zelf. In dit hoofdstuk schetsen we een breed kader voor de communicatie- en implementatieactiviteiten van dit programma. In de periode tot aan 1 april 2019 worden deze hoofdlijnen geëvalueerd, waar nodig bijgesteld en uitgewerkt tot een concreet plan. Dit doen we samen met alle relevante stakeholders. Na de besluitvorming omtrent de meerjarige deelsectorplannen wordt bekeken of er nog aanpassingen nodig zijn.

In dit hoofdstuk gaan we uit van de volgende doelstellingen:

1. We stimuleren het ontwikkelen van *kennis die aansluit bij de behoeften van het veld*;
2. We stimuleren het *gebruik van bestaande en ontwikkelde kennis in de praktijk*;
3. We stimuleren de ontwikkeling van *concrete en bruikbare kennisproducten*;
4. We stimuleren *samenwerking met én tussen relevante stakeholders*;
5. *De doelgroep is te allen tijde betrokken* in alle fases van het programma;
6. *Kennis wordt actief gedeeld* met de sector zintuigelijk gehandicapten en de buitenwereld.

5.1 Kernbegrippen communicatie en implementatie

De communicatie en implementatie rondom het programma kan aan de hand van een aantal kernbegrippen worden getypeerd:

- In de nieuwe vormgeving staat een meer **transparante** expertisefunctie centraal. Ook in onze communicatie is dit van belang: we houden zowel de sector als de bredere buitenwereld met regelmaat op de hoogte van het verloop van het programma. Daarbij schuwen we niet om ook evt. minder goede resultaten te delen – daar kan de sector namelijk alleen maar van leren.
- We maken gebruik van **bestaande kanalen** en sluiten aan bij de communicatie van relevante ZonMw-programma's en de ZG-sector. Daarnaast gaan we op zoek naar **nieuwe kanalen** waarmee we de doelgroep en andere belangrijke stakeholders kunnen bereiken.
- **Samenwerking** is in dit programma een belangrijk sleutelwoord. We zoeken op het gebied van communicatie nadrukkelijk de samenwerking op met de sector. Qua implementatie stimuleren we de samenwerking tussen de sector en de doelgroep zintuigelijk gehandicapten, in alle fases van het programma, zodat kennis relevant is voor de praktijk en de doelgroep. Ook faciliteren we samenwerking tussen organisaties onderling.
- Het **delen van kennis**, onderling en naar buiten toe, is een belangrijke doelstelling. We stimuleren de bundeling, vindbaarheid, overdraagbaarheid en het daadwerkelijke **gebruik van ontwikkelde kennis(producten)**.

5.2 Activiteiten

Voortbouwend op bovengenoemde kernbegrippen kan gedacht worden aan de volgende activiteiten:

- De **programmaweb**site van de Expertisefunctie vormt een belangrijk communicatiekanaal, waarop meer informatie over het programma te vinden is. Via **sociale media** en de **nieuwsbrief** Gehandicapten en Chronisch Zieken houden we onze achterban op de hoogte.
- We organiseren **workshops en bijeenkomsten**, waarin samenwerking onderling, een thema als passende onderzoeksdesigns en communicatie naar buiten toe centraal staan.
- We organiseren **site visits**, waarbij vertegenwoordigers van de programmacommissie en ZonMw op locatie worden geïnformeerd over de voortgang van de deelsectorplannen en bijbehorende projecten.
- We organiseren **inspiratie-estafettes**, waarbij organisaties bij elkaar 'in de keuken' kunnen kijken, goede voorbeelden met elkaar kunnen delen en ervaringen kunnen uitwisselen.
- Met ondersteuning van ZonMw onderzoekt de sector de mogelijkheden voor **(virtuele) sectoroverstijgende kennisbundeling** en hoe het **gebruik** te **bevorderen**.

- We onderzoeken de mogelijkheden om de **implementatie expertise** van **ZonMw** ter beschikking te stellen aan de sector. Om bijvoorbeeld mee te denken over vraagstukken rond het implementeren van opgedane kennis.

6. Management en organisatie

In dit hoofdstuk volgt een beknopte weergave van de wijze waarop het programma Expertisefunctie ZG is georganiseerd. Met daarbij aandacht voor de rol van ZonMw, de programmacommissie (paragraaf 6.1) en de ZG-sector (paragraaf 6.2). Gevolgd door een toelichting op subsidie instrumenten en -procedures en de eventuele afwijkingen daarvan (paragraaf 6.3).

6.1 ZonMw

Het *ZonMw bestuur* is het hoogste orgaan binnen ZonMw. Zij draagt de bestuurlijke en bestuursrechtelijke eindverantwoordelijkheid voor de uitvoering en coördinatie van het programma en legt periodiek eindverantwoording af aan de opdrachtgever door middel van jaarplan, jaarverslag en voortgangrapportages.

De dagelijkse uitvoering van het programma berust bij het *ZonMw programmabureau*. De programmacommissie, benoemd door het bestuur van ZonMw, is verantwoordelijk voor de uitvoering en monitoring van het programma. De commissie bestaat uit een voorzitter, 8 leden en een waarnemer van VWS. Naast twee ervaringsdeskundigen is in de commissie expertise vertegenwoordigd op het terrein van kwaliteitszorg, de zorgpraktijk, het sociaal domein, wetenschap/onderzoek zowel HBO als WO en kennismanagement.

Een belangrijk doel van het programma Expertisefunctie ZG (2019-2022), en daarmee taak van de commissie, is het actief ondersteunen van het beoogde veranderproces. Waarbij de uitgangspunten zoals destijds geformuleerd in het eindadvies (zie paragraaf 3.1) een belangrijk uitgangspunt vormen. De commissie beoordeelt de erkenningsverzoeken, de aanvragen voor overgangssubsidie, de meerjarige deelsectorplannen en onderzoeksvoorstellen. Dit resulteert in een advies aan het ZonMw bestuur, die op basis daarvan het definitieve besluit neemt. Daarnaast monitort de commissie de uitvoering van de deelsectorplannen, onderzoeksprojecten en activiteiten in het licht van de kwaliteitszorg van de expertisefunctie. Het programmabureau van de expertisefunctie ZG ondersteunt de programmacommissie hierbij.

Zie bijlage B en C voor de commissiesamenstelling en de taakomschrijving van de commissie.

6.2 Sector Zintuiglijk Gehandicapten

In het adviestraject voorafgaand aan dit programma is nauw samengewerkt met de ZG-sector. Dit had als resultaat een door de sector gedragen en bottom-up vormgegeven veranderproces. Waarbij de eerste veranderingen al tijdens het adviestraject zijn ingezet.

Eenzelfde aanpak is gevolgd in de hierop volgende fase, waarin de uitgangspunten zoals verwoord in het eindadvies zijn doorvertaald naar een programmaopzet. Hiervoor is een zgn. kerngroep samengesteld, bestaande uit vertegenwoordigers vanuit zowel de deelsector visueel als de deelsector auditief/communicatief, inclusief vertegenwoordigers van de doelgroepvertegenwoordigende organisaties.

In beide gevallen is zo veel mogelijk verantwoordelijkheid bij de sector belegd om hen daarmee eigenaar te laten zijn van het verandertraject. Dit is gedaan vanuit de overtuiging dat dit het verloop en uiteindelijke resultaat ten goede zou komen.

Met het oog op de gezamenlijke ambitie achten wij het, vanuit diezelfde overtuiging, van belang om ook tijdens de uitvoering van het programma in nauw contact te blijven met de sector. Vanzelfsprekend met respect voor, en zonder afbreuk te doen aan, ieders taken en verantwoordelijkheden. Deze afstemming en samenwerking krijgt op verschillende manieren vorm:

- Ter bevordering van de communicatie tussen ZonMw en de erkende ZG-organisaties is het streven dat iedere organisatie 1 centraal aanspreekpunt Expertisefunctie ZG aanwijst. Aangevuld met een contactpersoon voor de communicatie.
- Een jaarlijks overleg tussen een vertegenwoordiging vanuit de commissie met de bestuurders van de sector. Met als doel om zowel op inhoud als proces te bepalen hoe het verandertraject verloopt, waar we staan ten opzichte van de geformuleerde uitgangspunten en ambities en wat dit betekent voor het vervolg.
- Bij zowel de erkenningsronde als de ronde voor het indienen van de meerjarige deelsectorplannen maakt een vraagggesprek onderdeel uit van de beoordelingsprocedure.
- Ook de beoogde site visits (zie paragraaf 7.2) vervullen in deze een belangrijke functie. Ze bieden een uitgelezen kans om de activiteiten binnen de expertisefunctie ZG tot leven te brengen, door ze te illustreren aan de hand van concrete voorbeelden. En gerelateerd aan de geformuleerde uitgangspunten en ambities met elkaar in gesprek te gaan over het verloop van het verandertraject.

6.3 Subsidie instrumenten en -procedures

Het beleid van ZonMw is er op gericht dat subsidieverlening niet leidt tot het verlenen van onrechtmatige staatssteun. Omdat subsidieverstreking binnen het programma expertisefunctie ZG primair betrekking heeft op ZG zorginstellingen, is over het gehele programma een staatssteunanalyse uitgevoerd. Aan de hand van vijf cumulatieve criteria is getoetst of er sprake is van staatssteun in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU.

Belangrijkste conclusie uit de staatssteunanalyse is dat de expertisefunctie, welke hoofdzakelijk is gericht op kennisontwikkeling en kennismanagement, onder cumulatieve voorwaarden aangemerkt kan worden als een aparte 'onderzoeksorganisatie' binnen de ZG instellingen. De activiteiten die worden uitgevoerd binnen de onderzoeksorganisatie van de onderneming zijn geen commerciële activiteiten.

Subsidie verstrekt binnen het programma is alleen bestemd voor deze 'onderzoeksorganisatie' binnen de ZG onderneming. Het zorgdeel van de organisatie, waarin commerciële activiteiten worden verricht, komt niet in aanmerking voor subsidie.

Voor de programmering betekent dit dat er rekening gehouden dient te worden met de volgende aspecten:

- Er moet een gescheiden boekhouding worden gevoerd ten aanzien van de economische activiteiten en de onderzoeksactiviteiten. Deze gescheiden boekhouding zal blijken uit de gepubliceerde jaarstukken van de organisatie. In geval geen jaarstukken worden gepubliceerd, moet een accountantsverklaring dienaangaande worden overlegd.
- Om de separate activiteiten met betrekking tot de expertisefunctie aan te kunnen merken als activiteiten van een onderzoeksorganisatie, moet voldaan worden aan de definitie van onderzoeksorganisatie zoals deze in het EU staatssteunrecht wordt gehanteerd. Het primaire doel van de onderzoeksorganisatie binnen de ZG onderneming moet zijn kennis opdoen en verspreiden. Daarbij is van essentieel belang dat de onderzoeksactiviteiten vallen binnen de (gedefinieerde) categorieën fundamenteel, industrieel of experimenteel onderzoek.
- De kennis voortgekomen uit het niet-economische deel van de organisatie wordt breed verspreid (komt in het publieke domein) en is daarmee gelijkelijk toegankelijk voor alle ZG ondernemingen.

In aanvulling hierop volgt onderstaand per programmaonderdeel een weergave van de procedures voor het indienen en beoordelen van subsidieaanvragen. Met daarbij speciale aandacht voor de eventuele bijzonderheden, die verband houden met de aard van het programma. In de uitgewerkte subsidieoproepen van de verschillende programmaonderdelen zal te zijner tijd specifiek worden aangegeven aan welke criteria de aanvragen moeten voldoen.

Erkenning

- De oproep is specifiek bedoeld voor gespecialiseerde ZG-organisaties en betreft geen subsidie oproep.
- Deze ronde heeft als doel om aan de hand van zgn. erkenningscriteria, per deelsector, te bepalen welke organisaties gedurende het verandertraject (2019-2022) een regierol gaan vervullen in de ontwikkeling, indiening en uitvoering van de ondergenoemde meerjarige deelsectorplannen en de borging van de kennisinfrastructuur. De bekostiging hiervan loopt via ZonMw. Hiermee zijn deze organisaties tevens verantwoordelijk voor de verantwoording van de behaalde resultaten in relatie tot de geleverde inspanning en uitgaven.
- Zie voor meer details bijlage D 'Oproep tot het indienen van erkenningsverzoeken'

Overgangssubsidie

- Dit betreft een oproep op uitnodiging voor zowel de ZG-expertise organisaties als de niet-erkende organisaties die voorheen wel subsidie van VWS hebben ontvangen in het kader van de expertisefunctie.
- De overgangssubsidie betreft een 1-jarige subsidie op organisatieniveau en valt uiteen in drie categorieën: afbouw-, onderhoud- en opbouwsubsidie. De afbouwsubsidie is bestemd voor de ZG-organisaties die in 2018 nog subsidie ontvingen van VWS voor activiteiten in het kader van de expertisefunctie, maar nu geen erkenning hebben ontvangen. Met deze organisaties wordt voor 2019 een afbouwregeling getroffen. De onderhoud- en opbouwsubsidie heeft betrekking op de erkende ZG-expertiseorganisaties. Dit kunnen ook organisaties zijn die hiervoor in het verleden géén subsidie ontvingen.
- Inhoudelijk bestaan de aanvragen per instelling uit een beschrijving en onderbouwing van de inzet en activiteiten die nodig zijn om de continuïteit van de expertisefunctie ZG te borgen, incl. bijbehorende begroting. Het format van VWS voor 2018 dient als basis voor het te gebruiken format. Daarnaast dient iedere aanvraag te worden aangevuld met een gezamenlijke oplegger per deelsector. Hierin komt tot uitdrukking hoe in gezamenlijkheid, zowel inhoudelijk als organisatorisch, wordt toegewerkt naar een meerjarig deelsectorplan en welke kosten hiermee zijn gemoeid.
- De programmacommissie beoordeelt de subsidieaanvragen. Daarbij ligt de nadruk op de uitgangspunten voor het verandertraject (zie paragraaf 3.2).
- Om de continuïteit van de expertisefunctie ZG te waarborgen krijgen instellingen die hiervoor in 2018 van VWS subsidie ontvingen, een voorschot toegekend voor 2019. Het voorschot wordt gekoppeld aan de besluitvorming van de erkenningsronde, vooruitlopend op de indiening van de aanvragen voor de overgangssubsidie in 2019. Het betreft een voorschot van 25% naar rato van het subsidiebedrag dat de instellingen in 2018 van VWS hebben ontvangen. In het geval een organisatie die tot nu toe subsidie ontving niet erkend wordt, maakt het voorschot onderdeel uit van de voor 2019 te treffen afbouwregeling.
- De gebruikelijke termijn waarbinnen gehonoreerde projecten van start moeten gaan is 6 maanden. Met het oog op de continuïteit zal deze termijn voor wat betreft de overgangssubsidie waarschijnlijk worden verkort.

Meerjarig deelsectorplan, incl. meerjarige programmalijnen

- Dit betreft een ronde op uitnodiging voor de ZG-expertise organisaties, bedoeld voor het indienen van één plan per deelsector, resp. visueel en auditief/communicatief.
- Samenwerking is een belangrijk uitgangspunt. De ZG-expertise organisaties per deelsector voeren samen de regie voor wat betreft de ontwikkeling, indiening en uitvoering van de meerjarige deelsectorplannen en de borging van de kennisinfrastructuur. Daarbij zijn zij verplicht hun taken op te pakken in samenwerking met overige organisaties met betrokkenheid tot de doelgroep en ten dienste van de gehele deelsector – resp. visueel en auditief / communicatief.
- Alle partners die een actieve bijdrage leveren aan de uitvoering van het meerjarig deelsectorplan en/of de bijbehorende programmalijnen vormen een of meerdere consortia. De

consortia stellen de onderlinge afspraken vast in een zgn. consortiumovereenkomst. Die vervolgens als bijlage bij de subsidieaanvraag wordt gevoegd.

- De programmacommissie beoordeelt de meerjarige deelsectorplannen, waarbij zij alle elementen van de expertisefunctie ZG en de uitgangspunten van het verandertraject betrekken. Daarmee ligt de focus op kwaliteit. Op basis hiervan formuleert de commissie een eerste oordeel inclusief sterke / zwakke punten en verhelderende vragen.
- Daarna vindt een vraaggesprek plaats tussen de programmacommissie en de indieners. Tijdens dit gesprek krijgt de indiener de kans het ingediende plan kort toe te lichten en in te gaan op de vragen en opmerkingen van de programmacommissie.
- De programmacommissie formuleert vervolgens een besluitvormingsadvies op basis van het ingediende meerjarige deelsectorplan, het eerste commissieoordeel en het daarop volgende vraaggesprek. Op basis waarvan het ZonMw-bestuur vervolgens het definitieve besluit neemt.
- De gebruikelijke termijn waarbinnen gehonoreerde projecten van start moeten gaan is 6 maanden. Met het oog op de continuïteit zal deze termijn voor wat betreft de meerjarige deelsectorplannen waarschijnlijk worden verkort.
- Na honorering vindt jaarlijks een go/no-go moment plaats. Dit gebeurt in de periode november-december, aan de hand van een voortgangsrapportage inclusief een nadere uitwerking van de programmalijnen. Gekoppeld aan deze go/no-go momenten vindt ook de financiële bevoorschotting plaats.

Onderzoeksrondes

- In zogenoemde gesloten rondes kunnen de erkende ZG-expertiseorganisaties in consortiumverband onderzoeksvoorstellen indienen die passen binnen de programmalijnen op thema of doelgroep, zoals uitgewerkt in de meerjarige deelsectorplannen.
- De open subsidierondes zijn bedoeld om ruimte te bieden voor innovatie, actuele ontwikkelingen en indiening door andere (niet-erkende) organisaties. Parallel aan de uitvoering van de meerjarige deelsectorplannen worden er daarom ook open subsidierondes georganiseerd. Indienende organisaties zijn wel verplicht afstemming en samenwerking te zoeken met tenminste één van de erkende ZG-expertiseorganisaties.
- De beoordeling van de onderzoeksaanvragen, van zowel de gesloten als de open ronde, verloopt conform de gebruikelijke ZonMw procedure.
- Ten aanzien van de gesloten rondes geldt dat de onderzoeksaanvragen, naast passendheid bij de binnen de meerjarige deelsectorplannen uitgewerkte programmalijnen, primair worden getoetst op kwaliteit.
- De definitieve bepaling van de exacte vormgeving van zowel de gesloten als de open onderzoeksrondes moet nog plaatsvinden. Het gaat dan o.m. om de keus al dan niet met vooraanmeldingen te werken en de vereisten die worden gesteld ten aanzien van de termijn waarbinnen de projecten van start moeten gaan.

7. Monitoring en evaluatie

De komende vier jaar, 2019-2022, staat het programma in het teken van de beoogde transitie. Vanzelfsprekend stelt deze transitieperiode eisen aan de vormgeving van de monitoring en evaluatie. In het adviesrapport, en het hierop volgende voorbereidingstraject, zijn hiervoor al verschillende uitgangs- en aandachtspunten geformuleerd. Deze dienen als basis voor onderstaande globale uitwerking van de monitoring en evaluatie.

De monitoring en evaluatie valt uiteen in de volgende onderdelen:

- Monitoring projecten
- Monitoring verandertraject
- Evaluatie coördinerende rol ZonMw

Uitwerking van ondergenoemde plannen, in commissieverband en waar nodig en wenselijk in afstemming met de sector, vindt plaats in de komende periode. Uiterlijk 1 april 2019 zal het definitieve plan van aanpak beschikbaar zijn. Na de besluitvorming omtrent de meerjarige deelsectorplannen wordt bekeken of er nog aanpassingen nodig zijn.

7.1 Monitoring projecten

Meerjarige deelsectorplannen, incl. meerjarige programmalijnen

De meerjarige deelsectorplannen, incl. meerjarige programmalijnen hebben een looptijd van drie jaar (2020-2022). Vanuit het belang voor de commissie om de ontwikkelingen en voortgang goed te kunnen volgen en toetsen, vindt er na honorering jaarlijks een go/no-go moment plaats. Dit gebeurt in de periode november-december, aan de hand van een voortgangsrapportage inclusief een nadere uitwerking van de programmalijnen. Gekoppeld aan deze go/no-go momenten vindt de financiële bevoorschotting plaats.

Onderzoeksprojecten

Voor de onderzoeksprojecten zal de standaard ZonMw-procedure worden gevolgd. Dit betekent dat er van ieder project, halverwege de looptijd of uiterlijk 18 maanden na de startdatum indien de looptijd langer dan 36 maanden is, een voortgangsrapportage wordt opgevraagd. Gevolgd door een eindverslag en eindafrekening 3 maanden na afronding van het project

7.2 Monitoring verandertraject

Zoals eerder ook al aangegeven is een belangrijk doel van het programma Expertisefunctie ZG (2019-2022), en daarmee een taak van de commissie, het actief ondersteunen van het beoogde verandertraject. De uitgangspunten zoals destijds geformuleerd in het eindadvies (zie paragraaf 3.2) zijn hierin richtinggevend. Met in het verlengde daarvan de sectorbrede kwaliteitscriteria. Vanzelfsprekend is het verandertraject daarmee ook een belangrijk thema voor de monitoring.

Kwaliteitszorg

De formulering van het ambitieniveau, het bijbehorende plan van aanpak en de uitvoering van de algehele kwaliteitstoets op basis van de sectorbrede kwaliteitscriteria is primair bij de sector en de ZG expertiseorganisaties belegd. De programmacommissie toetst zowel kwantitatief als kwalitatief of de toetsing juist is uitgevoerd en of de resultaten voldoende zijn. Zich daarbij onder meer baserend op door de sector en/of ZG expertiseorganisaties aangeleverde kwaliteitsrapportages (zie paragraaf 4.3 en bijlage E voor meer informatie over de sectorbrede kwaliteitscriteria expertisefunctie ZG).

Jaarlijks afstemmingsoverleg bestuurders

Als onderdeel van de monitoring vindt jaarlijks overleg plaats tussen een vertegenwoordiging vanuit de commissie met de bestuurders van de sector. Insteek hiervan is het toetsen van de ontwikkeling en voortgang aan de oorspronkelijke uitgangspunten. En het bepalen van de betekenis hiervan voor het vervolg.

Site visits

In aanvulling op bovengenoemde activiteiten overweegt de commissie ook site visits te organiseren. Vooralsnog is het idee om gedurende de looptijd beide deelsectoren twee keer te bezoeken.

Zelfevaluatie commissie

Halverwege de looptijd van het programma, 2^e helft 2020, vindt een zelfevaluatie door de programmacommissie plaats. Deze evaluatie richt zich op de invulling en inhoud van de expertisefunctie, inclusief bijbehorende afstemming en samenwerking. Met daarbij ook aandacht voor de betrokken stakeholders, ieders taken en verantwoordelijkheden (incl. de rol van ZonMw en de programmacommissie) en bijdrage aan het verandertraject.

7.3 Evaluatie coördinerende rol ZonMw

In het vierde kwartaal van 2021 vindt op aanwijzing van VWS (zie bijlage A) een onafhankelijke evaluatie plaats. Op basis hiervan zal de minister van VWS zich een mening vormen over de coördinerende rol van ZonMw. Om vervolgens een besluit te nemen over het al dan niet structureel voortzetten van deze coördinerende rol vanaf 2023.

8. Financiële omvang en meerjarenraming

De Expertisefunctie ZG kent al een lange geschiedenis en heeft daarmee een structureel karakter. Als ZonMw programma is de Expertisefunctie ZG daarentegen nieuw. Vooralsnog heeft het programma een looptijd van vier jaar (2019 – 2022). Voor de uitvoering van de expertisefunctie ZG is een budget beschikbaar van € 22.112.153 per jaar. Dit is exclusief de kosten die samenhangen met de coördinerende activiteiten van ZonMw.

In onderstaande tabellen presenteren we een overzicht van de verplichtingen, liquiditeitsprognose en de bevoorschotting vanuit VWS voor de uitvoering van het programma. Op aanvraag van VWS (zie bijlage A) zijn hierin ook de coördinatiekosten van ZonMw opgenomen, met een uitsplitsing naar communicatie & implementatie, commissiekosten (reiskosten en vacatiegelden), algemene kosten en programmakosten ZonMw. De totale kosten voor de coördinerende activiteiten van ZonMw bedragen € 1.450.936.

1. Verplichtingen	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
<u>Programma</u>									
Infrastructuur-/ project- en onderzoekskosten ZG-sector	0	72.970.105	5.159.502	5.159.502	5.159.503	0	0	0	88.448.612
Uitvoeringskosten	0	50.000	50.000	50.000	50.000	0	0	0	200.000
CIP	0	40.000	50.000	62.500	75.000	0	0	0	227.500
<u>Algemene kosten</u>									
Commissiekosten (reiskosten en vacatiegelden)	0	12.500	12.500	12.500	12.500	0	0	0	50.000
Algemene kosten	0	10.000	10.000	10.000	10.000	0	0	0	40.000
Programmakosten ZonMw	0	222.768	225.692	218.144	221.068	45.764	0	0	933.436
Totale Verplichtingen	0	73.305.373	5.507.694	5.512.646	5.528.071	45.764			89.899.548
2. Liquiditeitsoverzicht	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
<u>Programma</u>									
Infrastructuur-/ project- en onderzoekskosten ZG-sector	0	35.711.126	19.716.671	18.721.623	1.916.386	12.382.806	0	0	88.448.612
Uitvoeringskosten	0	50.000	50.000	50.000	50.000	0	0	0	200.000
CIP	0	40.000	50.000	62.500	75.000	0	0	0	227.500
<u>Algemene kosten</u>									
Commissiekosten (reiskosten en vacatiegelden)	0	12.500	12.500	12.500	12.500	0	0	0	50.000
Algemene kosten	0	10.000	10.000	10.000	10.000	0	0	0	40.000
Programmakosten ZonMw	0	222.768	225.692	218.144	221.068	45.764	0	0	933.436
Totale Uitgaven	0	36.046.394	20.064.863	19.074.767	2.284.954	12.428.570			89.899.548
3. Bevoorschotting Opdrachtgever	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Beschikbaar volgens opdrachtbrief	0	22.112.153	22.112.153	22.112.153	22.112.153	0	0	0	88.448.612
Liquiditeitsprognose ZonMw (voorstel)	0	22.112.153	22.112.153	15.225.081	15.225.081	15.225.080	0	0	89.899.548
Verschil	0	0	0	6.887.072	6.887.072	-15.225.080	0	0	-1.450.936

De in de bovenstaande tabel opgenomen verplichtingen ten aanzien van de post 'Infrastructuur-/ project- en onderzoekskosten ZG-sector' betreft een eerste schatting. Op basis van de nadere uitwerking van de programmaonderdelen zoals beschreven in de paragrafen 4.2 t/m 4.4, wordt in de tweede helft van 2019 een nadere onderverdeling gemaakt. Naar aanleiding waarvan mogelijk ook de meerjarenraming nog zal worden bijgesteld.

Bijlagen

Bijlage A	Opdrachtbrief
Bijlage B	Samenstelling programmacommissie
Bijlage C	Taakomschrijving programmacommissie
Bijlage D	Oproep tot het indienen van erkenningsverzoeken
Bijlage E	Groeidocument sectorbrede kwaliteitscriteria expertisefunctie ZG

A. Opdrachtbrief VWS

d.d. 22 februari 2018

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

Aan het bestuur van ZonMw
Postbus 93245
2509 AE DEN HAAG

INGEKOMEN
27 FEB. 2018
Behandelen: <i>cluster GCZ</i>
Fotokopie: <i>bestuur / MT / (H+C)</i>

Datum 22 FEB. 2018
Betreft Expertisefunctie ZG

**directoraat-generaal
Curatieve Zorg**
directie Curatieve Zorg
team A

Bezoekadres
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij
dr. MKA (Marlies) Sloover
senior beleidsmedewerker
T (070)-3406321
M (31)-651532110
mk.sloover@minvws.nl

Kenmerk
1301623-173816-CZ

Uw brief

Bijlage(n)

Geacht bestuur,

In juli 2016 heeft de minister van VWS aan u de opdracht gegeven om een advies uit te brengen over de nieuwe inrichting, reikwijdte en financiering van de expertisefunctie zintuiglijk gehandicapten (ZG). Dit heeft geresulteerd in een integraal eindadvies over de inrichting van de expertisefunctie ZG per 1 januari 2019. Op 22 december 2017 heeft de minister voor Medische Zorg en Sport positief ingestemd met alle onderdelen van het eindadvies waaronder de transitieperiode van 4 jaar. Dit geeft de sector de mogelijkheid om gefaseerd toe te groeien naar het gewenste eindmodel.

Daarnaast heeft de minister voor Medische Zorg en Sport besloten dat ZonMw vanaf 2019 de coördinatie, verdeling van de beschikbare financiële middelen en de kwaliteitstoetsing gaat overnemen van VWS. Ik verzoek ZonMw hierbij deze rol, in ieder geval tot en met 2022, op zich te nemen. Tegen het einde van deze transitieperiode zal een evaluatie plaatsvinden en zal de minister van VWS bepalen of de opdracht aan ZonMw vanaf 2023 structureel voortgezet kan worden.

Financiering

Voor de uitvoering van alle activiteiten die onder de expertisefunctie ZG vallen is voor de periode 2019-2022 een budget beschikbaar van € 22.112.153 per jaar.

In 2018 is er voor de coördinerende activiteiten rond het overgangsjaar en de voorbereidende werkzaamheden voor de nieuwe situatie vanaf 2019 een extra budget beschikbaar voor ZonMw van maximaal € 220.000.

Voor de coördinerende activiteiten van ZonMw is voor de periode 2019-2022 extra financiering nodig. VWS ontvangt hiervoor graag een begroting in het gevraagde plan van aanpak. Hierbij hecht VWS eraan dat de beheers- en uitvoeringskosten zo laag mogelijk worden gehouden zonder dat daarbij afbreuk wordt gedaan aan de kwaliteit. Voor de jaren 2019-2022 zal nog nadere afstemming plaatsvinden over de hoogte en herkomst van het benodigde budget.

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de
datum en het kenmerk van
deze brief.*

Inhoudelijke aandachtspunten

**directoraat-generaal
Curatieve Zorg**
directie Curatieve Zorg
team A

Vorbereidende activiteiten in 2018

- De fasering van het transitietraject tot 2023 wordt concreet uitgewerkt. Hierbij kunnen, in samenspraak met de betrokken partijen, keuzes gemaakt worden in wanneer welke activiteiten uitgevoerd worden. Ook wordt gekeken hoe er voldoende ruimte gemaakt kan worden voor de extra inspanningen die de start van het transitietraject van de deelsectoren vraagt.
- Voortbouwend op het eindadvies worden de erkenning- en kwaliteitcriteria verder uitgewerkt en gekwantificeerd.
- De wijze van kwaliteitstoetsing (waaronder periodieke zelfevaluatie en visitatie) wordt concreet ingericht.
- De omvang van het huidige subsidieonderdeel 'informatie en advies over zorg' van de deelsector visueel wordt concreet gemaakt zodat in 2019 een duurzame oplossing gevonden kan worden voor de financiering van dit onderdeel (zie ook laatste punt onder inrichting expertisefunctie vanaf 2019 hieronder)
- De mogelijkheden voor een (virtueel) sectoroverstijgend kenniscentrum worden uitgewerkt.
- Indien er behoefte aan is wordt, ter afsluiting van het adviestraject, een online communicatiemiddel ontwikkeld. Hiermee wordt eenvoudig inzichtelijk gemaakt waar de ZG expertisefunctie concreet uit bestaat en welke waarde dit heeft voor de ZG sector.

Kenmerk
1301623-173816-CZ

Verantwoordelijkheden voor ZonMw vanaf 2019

- ZonMw is eindverantwoordelijk voor de procesmatige coördinatie, de monitoring van de algehele voortgang en de verdeling van de beschikbare middelen.
- ZonMw is eindverantwoordelijk voor de controle op de verantwoording van de uitgaven, resultaten en doelmatigheid.
- ZonMw stelt een programmacommissie samen die de verantwoordelijkheid draagt voor de uitvoering en monitoring van het programma.

Inhoudelijke uitgangspunten vanaf 2019

Voor de inrichting en uitvoering van de expertisefunctie vanaf 2019 wordt verwezen naar hoofdstuk 4 en 5 uit het eindadvies, hieronder wordt een aantal belangrijke uitgangspunten uit het eindadvies weergegeven.

Inrichting expertisefunctie ZG

- De vormgeving en uitvoering van de expertisefunctie ZG kenmerkt zich door een aanpak per deelsector in plaats van iedere instelling voor zich. Dit vereist dat de onderlinge samenwerking wordt geïntensiveerd.
- Er wordt gewerkt met een meerjarenaanpak, opgebouwd uit meerjarige programmalijnen op thema of doelgroep inclusief bijbehorende basisinfrastructuur.
- Binnen de meerjarige programmalijnen wordt in consortiumverband samengewerkt.
- De expertisefunctie ZG kenmerkt zich door een programmatische en integrale benadering, met de kenniscirkel (programmeren, ontwikkelen, vertalen en toepassen, evalueren, implementeren en overdragen) als leidend principe waaraan de activiteiten worden getoetst.

- Het perspectief van mensen met een zintuiglijke beperking en mensen die deze doelgroep vertegenwoordigen wordt verankerd op strategisch niveau. Zij kunnen gevraagd en ongevraagd inbreng leveren, worden structureel betrokken bij de verschillende taken en activiteiten van de ZG expertiseorganisaties en zijn verantwoordelijk voor het inbrengen van relevante signalen uit de samenleving en het betrekken van de achterban.
- Een duidelijk financieel en organisatorisch onderscheid tussen de expertisefunctie ZG en de inhoudelijke zorg- en dienstverlening blijft van groot belang. Dit neemt niet weg dat er een inhoudelijke verwevenheid is.
- De afgesproken transitieperiode tot en met 2022 biedt ruimte om, specifiek voor de deelsector visueel, een duurzame oplossing te vinden voor de bekostiging van het huidige subsidieonderdeel 'informatie en advies over zorg'. Tot die tijd wordt het benodigde budget gealloceerd en de betreffende activiteiten separaat gefinancierd uitgaande van de totale financiële middelen die thans voor deze functie in de huidige subsidieregeling expertisefunctie ZG zijn opgenomen.

**directoraat-generaal
Curatieve Zorg**
directie Curatieve Zorg
team A

Kenmerk
1301623-173816-CZ

Kennisontwikkeling en kennisdeling

- Vragen van mensen met een zintuiglijke beperking en hun naasten, professionals en de zorgpraktijk, veranderingen in de samenleving, medische ontwikkelingen en technologie zijn belangrijke uitgangspunten voor programmering binnen de expertisefunctie ZG.
- Het accent van de ZG expertisefunctie ligt op praktijk- en toepassingsgerichte kennisontwikkeling en implementatie waarbij duidelijk is op welke manier mensen met een zintuiglijke beperking baat hebben bij de kennis die wordt ontwikkeld en verspreid.
- Kennisproducten worden geëvalueerd en de effecten daarvan onderzocht. Dit kan leiden tot bijstelling en eventuele nieuwe kennisvragen.
- De kennisinfrastructuur is gebaat bij continuïteit en vormen van schaalvergroting.
- Parallel aan de meerjarige programmalijnen is er ruimte en budget voor klein maar fijn (onderzoek)projecten, bedoeld om snel antwoord te kunnen geven op actuele vragen uit de praktijk en beleid.
- Een deel van het expertisebudget wordt gealloceerd voor een open subsidieronde gericht op innovatief onderzoek gebaseerd op actuele ontwikkelingen.
- De expertisefunctie ZG levert een bijdrage aan het toegankelijk maken van de samenleving voor mensen met een zintuiglijke beperking door middel van publieksvoorlichting, algemene informatieoverdracht aan specifieke groepen en instanties in de samenleving gericht op bewustwording en gerichte kennisoverdracht aan professionals en instellingen die niet werkzaam zijn binnen de ZG sector.

Kwaliteitstoetsing

- Er wordt gewerkt met een dynamisch kwaliteitsraamwerk met sectorbrede erkenning- en kwaliteitcriteria waar gefaseerd naar toe gegroeid kan worden. Er wordt zowel kwantitatief als kwalitatief getoetst. Er wordt gebruik gemaakt van zelfevaluatie, benchmarking, visitatie en beoordeling van de kwaliteitsrapportages door ZonMw.
- ZonMw toetst de ZG instellingen aan de gestelde erkenningcriteria waarmee wordt bepaald wie de erkende ZG expertiseorganisaties zijn die expertisemiddelen mogen aanvragen in nauwe samenwerking met de belanghebbenden en ten dienste van de gehele (deel)sector. Niet erkende

ZG instellingen kunnen, uitgezonderd de open subsidieronde, geen hoofd-aanvrager zijn van expertisemiddelen maar wel onderdeel uitmaken van een consortium.

- Bijgestaan door de onafhankelijke programmacommissie toetst ZonMw de meerjarige deelsectorplannen en de jaarplannen per programmaliijn inclusief de bijbehorende onderzoeksvoorstellen aan de hand van vastgestelde criteria.
- De algehele kwaliteitstoets op basis van sectorbrede kwaliteitscriteria is primair bij de sector en de ZG expertiseorganisaties zelf belegd. ZonMw beoordeelt op basis van kwaliteitsrapportages of de toetsing juist is uitgevoerd en of de resultaten voldoende zijn.

**directoraat-generaal
Curatieve Zorg**
directie Curatieve Zorg
team A

Kenmerk
1301623-173816-CZ

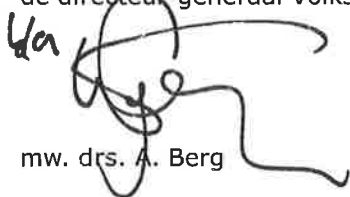
Aandachtspunten met betrekking tot VWS

- ZonMw informeert VWS op de gebruikelijke wijze door middel van jaarplannen, voortgangsrapportages, jaarverslagen en periodiek overleg.
- De nieuwe aanpak dient te voldoen aan de rechtmatige eisen, zoals die gelden voor de rijksoverheid en breder.
- Door de breedte van de expertisefunctie en de complexiteit van het staatssteuntraject is het noodzakelijk om hier voldoende tijd en aandacht aan te besteden. VWS is zich bewust van de eigen verantwoordelijkheid rond dit vraagstuk. Dit vraagt om regelmatige afstemming tussen ZonMw en VWS en voldoende ruimte voor ZonMw om dit goed uit te zoeken en uit te werken in het plan van aanpak.
- In Q4 2021 volgt een evaluatie waarna door de minister van VWS wordt besloten of de coördinatie door ZonMw vanaf 2023 structureel wordt voortgezet.

Graag zie ik uiterlijk 1 juni 2018 een beknopt plan van aanpak inclusief een begroting en liquiditeitenprognose van de uitvoeringskosten tegemoet. De directie Curatieve Zorg is binnen VWS de eerstverantwoordelijke directie op dit terrein. Contactpersoon is mw. dr. M.K.A (Marlies) Sloover.

Hoogachtend,

de directeur-generaal Volksgezondheid,

mw. drs. A. Berg

B. Samenstelling programmacommissie

Programmacommissie Expertisefunctie Zintuiglijk Gehandicapten

Voorzitter
De heer prof H.F.L. (Henk) Garretsen Hoogleraar Healthcare policy, universiteit Tilburg
Leden
De heer drs. L.G.M. (Leo) Bisschops Lid VNG commissie Gezondheid & Welzijn en Voorzitter, KBO Brabant
Mevrouw dr. M. (Mieke) Cardol Lector Disability Studies, Diversiteit in Participatie, Hogeschool Rotterdam
De heer drs. D. (David) Engelhard Directeur, Stichting Topcare
Mevrouw M.A. (Marjolein) Herps, PhD Senior medewerker innovatie & onderzoek, Vilans
De heer B. (Bas) Kleijwegt, MSc. Manager, Esdégé-Reigersdaal
De heer drs. P.M. (Paul) van Roon Bestuurslid, Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
De heer mr. S. (Sander) Terphuis Ervaringsdeskundige, beleidsadviseur/jurist
De heer drs. J.B. (Johan) Wesemann Ervaringsdeskundige, zelfstandig disability adviseur
Waarnemer vanuit VWS
Mevrouw dr. M.K.A. (Marlies) Sloover Senior beleidsadviseur curatieve zorg, VWS
ZonMw programmabureau
Martijn da Costa Programmacoördinator
Manon Hekman Programmasecretaris
Liset de Reus Programmasecretaris
Maarten de Ruijter Programma-assistent
Anja van de Brug Programmasecretaresse
Algemene contactgegevens Email: expertisefunctiezg@zonmw.nl Telefoon: 070-3495184

C. Taakomschrijving programmacommissie

Taakopdracht programmacommissie Expertisefunctie Zintuiglijk Gehandicapten

Op basis van de opdrachtbrief van de van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) (22 februari 2018, kenmerk 1301623-173816-CZ) heeft het ZonMw-bestuur besloten tot de instelling van een programmacommissie Expertisefunctie Zintuiglijk Gehandicapten. De taakopdracht van de programmacommissie luidt als volgt.

I. Algemene taakomschrijving

De programmacommissie Expertisefunctie Zintuiglijk Gehandicapten heeft in opdracht en onder eindverantwoordelijkheid van het ZonMw-bestuur tot taak:

- a. het opstellen van een programmavoorstel;
- b. het na vaststelling en openstelling van een programma zorgdragen voor beoordelingen, prioritering en ter honorering of afwijzing voorleggen aan de directeur van voorstellen passend binnen het programma en het budget;
- c. het opstellen van een communicatie- en implementatieplan voor het programma;
- d. het monitoren en begeleiden van de projecten binnen het programma;
- e. de zelfevaluatie van het programma;
- f. het rapporteren over de verrichte werkzaamheden aan het bestuur door tussenkomst van de directeur;
- g. het bestuur blijft zelf eindverantwoordelijk voor het evalueren van programma's.

II. Doel, inhoud en omvang programma

1. Het kader voor programma Expertisefunctie Zintuiglijk Gehandicapten is vastgelegd in de brief van de minister van VWS van 22 februari 2018. Het programma is gericht op:
 - a. het ontwikkelen van kennis (praktijk- en toepassingsgericht);
 - b. en het maximaal inzetten van deze kennis;
 - c. ter bevordering van de best mogelijke zorg en ondersteuning voor mensen met een zintuiglijke beperking¹.

Waarbij een transitieperiode van vier jaar is afgesproken (2019-2022) om de sector gelegenheid te bieden gefaseerd toe te groeien naar het gewenste eindmodel, zoals weergegeven in het Eindadvies Expertisefunctie Zintuiglijk Gehandicapten van 18 december 2017.

2. De programmacommissie houdt, met verwijzing naar het Eindadvies Expertisefunctie Zintuiglijk Gehandicapten van 18 december 2017, in het bijzonder rekening met de regels die de minister van VWS bij haar aanwijzing van 22 februari 2018 heeft gegeven. Daarbij betreft onder meer:
 - Een aanpak per deelsector – respectievelijk visueel en auditief en/of communicatief – in plaats van iedere instelling voor zich. Dit vereist dat de onderlinge samenwerking wordt geïntensiveerd.
 - Een meerjarenaanpak opgebouwd uit meerjarige programmalijnen op thema/doelgroep incl. bijbehorende basisinfrastructuur.
 - Binnen de meerjarige programmalijnen wordt in consortiumverband samengewerkt.
 - De expertisefunctie ZG kenmerkt zich door een programmatische en integrale benadering, met de kenniscirkel (programmeren; ontwikkelen; vertalen en toepassen; evalueren; implementeren en overdragen) als leidend principe, waarbij vragen van mensen met een zintuiglijke beperking en hun persoonlijke en professionele netwerk het vertrekpunt vormen.
 - Strategische verankering van het perspectief van mensen met een zintuiglijke beperking en mensen die deze doelgroep vertegenwoordigen. Zij kunnen (on)gevraagd inbreng leveren, worden structureel betrokken bij de verschillende taken en activiteiten van de ZG expertiseorganisaties en zijn verantwoordelijk voor het inbrengen van relevante signalen uit de samenleving en het betrekken van de achterban.
 - Een naar buiten gerichte expertisefunctie: wat betekent dat naast een verbintenis met de ZG-zorg en dienstverlening ook belang wordt gehecht aan een duidelijke verbintenis met de samenleving in bredere zin. Kennis delen moet worden gezien als een (meetbare) plicht van de aanbieders van de expertisefunctie

¹ Onder best mogelijke zorg wordt verstaan dat de ZG-problematiek zo vroeg mogelijk en adequaat wordt herkend, de mensen zo goed mogelijk tot ontwikkeling dan wel tot herstel of stabilisatie kunnen komen, met een optimale zelfredzaamheid, een zo volwaardig mogelijke participatie in alle levensdomeinen en een zo hoog mogelijke kwaliteit van leven. Dit alles binnen de kaders van de zorgverlening voor mensen met een visuele, auditieve en/of communicatieve beperking.

- Definitieve uitwerking en vaststelling van erkenningscriteria aan de hand waarvan wordt bepaald welke ZG-expertiseorganisaties, in nauwe samenwerking met de belanghebbenden en ten dienste van de gehele (deel)sector, de regie en verantwoordelijkheid krijgen t.a.v. de inrichting en borging van de benodigde kennisinfrastructuur, de programmering en de aanvraag van de expertisemiddelen.
 - Definitieve uitwerking en vaststelling van een sectorbreed kwaliteitskader ten behoeve van de expertisefunctie, aan de hand waarvan de sector en de ZG expertiseorganisaties periodiek kwaliteitstoetsingen uitvoeren en rapporteren aan de programmacommissie.
 - Het concretiseren van de omvang en het vinden van een duurzame oplossing voor de bekostiging van het huidige subsidieonderdeel 'informatie en advies over zorg' van de deelsector visueel.
 - Een deel van het expertisebudget wordt gealloceerd voor een open subsidieronde gericht op innovatief onderzoek, gebaseerd op actuele ontwikkelingen.
3. Het programma heeft een looptijd van 2019 tot 2022 en voor de uitvoering van het programma is €22.112.153 per jaar beschikbaar (excl. de kosten voor de coördinerende activiteiten van ZonMw).
 4. Eventuele aanvullende opdrachten of aanwijzingen die de minister van VWS op een later tijdstip geeft door middel van de jaarlijkse opdrachtbrief aan ZonMw of in andere brieven, worden door de programmacommissie eveneens betrokken in haar werkzaamheden. Uitgangspunt is wel dat dit de lopende activiteiten en verplichtingen niet doorkruist en hierover vooraf afstemming heeft plaats gevonden met de programmasecretaris en -voorzitter.

III. Verhouding tot ZonMw-bestuur

1. De programmacommissie voert haar taken uit onder eindverantwoordelijkheid van het bestuur. Daarbij is in het bijzonder van belang:
 - a. Het door de programmacommissie opgestelde programmavoorstel wordt na vaststelling door het bestuur ter goedkeuring voorgelegd aan de minister van VWS.
 - b. Het bestuur beslist voorts over eventuele bijstellingen van een goedgekeurd programma.
 - c. De (zelf)evaluatie van het programma wordt na vaststelling in het bestuur toegezonden aan de minister van VWS.
 - d. De directeur van ZonMw zorgt voor adequate (kwalitatief en kwantitatief) ondersteuning van de programmacommissie;
 - e. Het Bestuursreglement ZonMw art. 10 - 19.
2. De overige taken, als beschreven in artikel I voert de programmacommissie zelfstandig uit, maar onder eindverantwoordelijkheid van het bestuur.

IV. Instellingstermijn

1. De programmacommissie wordt ingesteld voor de termijn die nodig is om de opdracht te kunnen afronden, maar de instellingstermijn eindigt in elk geval vijf jaar nadat zij door het bestuur is ingesteld. Na het verstrijken van de termijn van vijf jaar kan de programmacommissie, indien de noodzaak daartoe bestaat, blijven voortbestaan, maar dan kan de taakopdracht heroverwogen worden.
2. Aanvullende aanwijzingen of opdrachten van de minister van VWS rond hetzelfde aandachtgebied kunnen er eveneens toe leiden dat de instellingstermijn van de programmacommissie wordt verlengd, maar niet langer dan vijf jaar nadat zij door het bestuur is heringesteld.

V. Functioneren en werkwijze

1. De programmacommissie is gehouden te functioneren binnen de door het bestuur gestelde beleidsregels. Onder beleidsregels wordt onder andere verstaan besluiten van het bestuur en door het bestuur vastgestelde conclusies van o.a. de zogenoemde ZonMw-dagen.
Het gaat daarbij onder meer om:
 - a. procedures ZonMw (2013);
 - b. bestuursreglement ZonMw (2013);
 - c. evt. andere beleidsregels die voor de uitvoering van de programmacommissie relevant zijn.
2. De werkwijze van de programmacommissie is vastgelegd in het Bestuursreglement ZonMw (2013).
3. De programmacommissie is voorts gehouden aan de wet- en regelgeving die op ZonMw van kracht is, met name:
 - a. Algemene wet bestuursrecht;
 - b. Wet op de organisatie van ZorgOnderzoek Nederland;
 - c. Wet op de Nederlandse organisatie voor wetenschappelijk onderzoek.

D. Oproep tot het indienen van erkenningsverzoeken

Oproep indienen erkenningsverzoeken voor gespecialiseerde instellingen gericht op zorg voor mensen met een zintuiglijk beperking

Onderwerpen: erkenning, expertisefunctie zintuiglijk gehandicapten, gespecialiseerde instellingen, mensen met een zintuiglijke beperking

Datum geplaatst: donderdag 16 augustus 2018

Deadline indienen: donderdag 4 oktober 2018, 24.00 uur

Inhoud

Oproep indienen erkenningsverzoeken voor gespecialiseerde instellingen gericht op zorg voor mensen met een zintuiglijk beperking	1
ACHTERGROND	1
Doel expertisefunctie ZG	1
Onderdelen programma	1
Doel erkenning	2
Besluit gekoppeld aan erkenning	2
RANDVOORWAARDEN	3
Wie kan een erkenningsverzoek indienen	3
ERKENNINGSCRITERIA	4
PROCEDURE & TIJDPAD	5
Beoordelingsprocedure	5
Tijdpad	5
Meer informatie:	5
INDIENEN	6
Indiening (via SURF)	6
Tips	6
Inhoudelijke vragen	6
Technische vragen	6
Downloads en links:	6

ACHTERGROND

De zorg en ondersteuning voor mensen met een zintuiglijke beperking vragen om specifieke kennis en deskundigheid. De expertisefunctie Zintuiglijk Gehandicapten (ZG) is ontstaan om de ontwikkeling én het gebruik van die specifieke kennis en deskundigheid te stimuleren.

In opdracht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft een adviescommissie in de periode 2016/2017 een [advies](#) opgesteld voor de toekomstige vormgeving van de expertisefunctie ZG. Op basis van dat advies heeft de minister eind december 2017 besloten de coördinatie, verdeling van de beschikbare financiële middelen en de kwaliteitstoetsing van de expertisefunctie ZG tot 2023 bij ZonMw te beleggen: programma Expertisefunctie Zintuiglijk Gehandicapten.

Doel expertisefunctie ZG

De ZG-sector valt uiteen in twee deelsectoren, namelijk in organisaties voor mensen met een auditieve en/of communicatieve beperking en organisaties voor mensen met een visuele beperking. Het doel van de ZG-expertisefunctie is het ontwikkelen van kennis én het maximaal inzetten van deze kennis, om zo de best mogelijke zorg én ondersteuning aan mensen met een zintuiglijke beperking te realiseren. Onder best mogelijk zorg wordt verstaan dat de ZG-problematiek zo vroeg mogelijk en adequaat wordt herkend. Maar ook dat de mensen zo goed mogelijk tot ontwikkeling dan wel tot herstel of stabilisatie kunnen komen, met een optimale zelfredzaamheid, een zo volwaardig mogelijke participatie in alle levensdomeinen en een zo hoog mogelijke kwaliteit van leven. Dit alles binnen de kaders van de zorgverlening voor mensen met een visuele en auditieve en/of communicatieve beperking.

In haar [eindadvies](#) heeft de adviescommissie uitgangspunten voor de toekomstige inrichting, kwaliteit en financiering van de expertisefunctie geformuleerd. Deze uitgangspunten vormen samen het eindmodel waar de sector de komende vier jaar gefaseerd naartoe zal groeien. Een belangrijk doel van het programma Expertisefunctie ZG is dan ook om dit veranderproces te faciliteren.

Onderdelen programma

Het programma Expertisefunctie Zintuiglijk Gehandicapten kent de volgende onderdelen:

1. *Erkenning*

Als eerste stap kunnen gespecialiseerde organisaties, die voldoen aan de door de sector opgestelde erkenningscriteria, in aanmerking komen voor een erkenning als ZG-expertiseorganisatie (tweede helft 2018). Zij vervullen een regierol in de ontwikkeling, indiening en uitvoering van de ondergenoemde meerjarige deelsectorplannen en de borging van de kennisinfrastructuur. De erkende organisaties zijn verplicht hun taken op te pakken in samenwerking met overige organisaties met betrokkenheid tot de doelgroep en ten dienste van de gehele deelsector – respectievelijk visueel en auditief/communicatief.

2. *Overgangssubsidie*

Om de periode tussen erkenning en de ontwikkeling en uitvoering van het meerjarig deelsectorplan te overbruggen, komt er voor 2019 een zogenoemde overgangssubsidie beschikbaar. Dit is bedoeld om de continuïteit van de al opgebouwde kennisinfrastructuur van de sector te waarborgen. Daarnaast is een belangrijk doel van de overgangssubsidie om per deelsector in gezamenlijkheid, onder aanvoering van de ZG-expertise organisaties, te werken aan de ontwikkeling van het meerjarig deelsectorplan (2020-2022).

3. *Meerjarig deelsectorplan*

Het meerjarige deelsectorplan beschrijft de gezamenlijke ambitie van de deelsector en wat voor de periode 2020 tot en met 2022 de speerpunten en programmalijnen op thema of doelgroep zijn. Waarbij de programmalijnen alle onderdelen van de [kenniscirkel](#) omvatten: kennis ontwikkelen, toepassen in de praktijk en evalueren. Ook de bijbehorende doelstellingen, activiteiten en aanpak worden in het plan uitgewerkt. Inclusief de wijze van afstemming en samenwerking met

doelgroepvertegenwoordigende organisaties en overige stakeholders en hoe de benodigde kennisinfrastructuur wordt vormgegeven en geborgd. Samenwerking op deelsectorniveau geldt als een belangrijk uitgangspunt. Het zijn de erkende ZG-expertiseorganisaties die een regierol hebben in het organiseren van die samenwerking en de uitwerking en uitvoering van het meerjarig deelsectorplan.

4. Onderzoek en innovatie

Er worden gedurende de looptijd van dit programma verschillende onderzoeksrondes georganiseerd. In zogenoemde gesloten rondes kunnen erkende ZG-expertiseorganisaties in consortiumverband onderzoeksvoorstellen indienen die passen binnen de programmalijnen op thema of doelgroep. Daarnaast wordt ook belang gehecht aan ruimte voor innovatie, actuele ontwikkelingen en indiening door andere (niet erkende) organisaties. Er worden daarom parallel aan de uitvoering van de meerjarige deelsectorplannen ook 'open' subsidierondes georganiseerd. Indienende organisaties moeten wel samenwerking zoeken met tenminste één van de erkende ZG-expertiseorganisaties.

Doel erkenning

Voorliggende oproep heeft betrekking op het eerste onderdeel van het programma: erkenning. Gespecialiseerde ZG-instellingen die voldoen aan alle erkenningscriteria komen in aanmerking voor een erkenning als ZG-expertiseorganisatie. Zij zijn daarmee verantwoordelijk voor het borgen van de kennisinfrastructuur, waarbij sprake is van een wisselwerking tussen onderzoek, beleid en praktijk. Daarnaast vervullen zij een regierol in de ontwikkeling, indiening en uitvoering van de bovengenoemde meerjarige deelsectorplannen en de meerjarige programmalijnen.

Erkende expertiseorganisaties zijn verplicht hun taken op te pakken en kunnen in samenwerking met en ten dienste van de gehele deelsector expertisegelden aanvragen. De aantoonbare inzet van ervaringsdeskundigen en de samenwerking met vertegenwoordigers van de doelgroep, partnerorganisaties en het netwerk rondom zorg- en dienstverlening is een voorwaarde bij het verstrekken van de gelden.

Overige organisaties met betrokkenheid tot de doelgroep hebben de mogelijkheid om aan te sluiten bij een programmalijn en zich te verenigen in consortiumverband, waarin meerdere organisaties in de uitvoering van de betreffende programmalijn met elkaar samenwerken. Het uitgangspunt is dat alle partijen binnen een consortium gelijkwaardig zijn. De regierol is belegd bij de ZG-expertiseorganisaties.

Besluit gekoppeld aan erkenning

Om de continuïteit van de expertisefunctie ZG te waarborgen krijgen instellingen die hiervoor in 2018 van VWS subsidie ontvingen, een voorschot toegekend voor 2019.

Het voorschot wordt gekoppeld aan de besluitvorming van de erkenningsronde, vooruitlopend op de indiening van de aanvragen voor de overgangssubsidie in 2019. Het betreft een voorschot van 25% naar rato van het subsidiebedrag dat de betreffende instellingen in 2018 via VWS hebben ontvangen. In het geval een organisatie die tot nu toe subsidie ontving niet erkend wordt, maakt het voorschot onderdeel uit van de voor 2019 te treffen afbouwregeling.

RANDVOORWAARDEN

Wie kan een erkenningsverzoek indienen

- Zorginstellingen gericht op mensen met een zintuiglijke beperking.
- De indienende zorginstelling is een organisatorisch verband dat een toelating heeft als bedoeld in artikel 5, eerste lid van de [Wet toelating zorginstellingen](#).
- De indienende zorginstelling bestaat minimaal één jaar. Een inschrijving bij de Kamer van Koophandel en een oprichtingsakte (en statuten) gelden hiervoor als bewijsvoering.

ERKENNINGSCRITERIA

In nauwe samenwerking met de sector zijn erkenningscriteria opgesteld waaraan instellingen moeten voldoen om erkend te worden als ZG-expertiseorganisatie. De programmacommissie beoordeelt de erkenningsverzoeken aan de hand van deze erkenningscriteria. Om in aanmerking te komen voor erkenning, dient voldaan te worden aan alle onderstaande criteria.

1. De gespecialiseerde ZG-instelling biedt zorg en ondersteuning binnen Zvw-ZG en/of Wmo en/of Wlz¹ aan de doelgroepen visueel, auditief en/of communicatief als gevolg van een taalontwikkelingsstoornis. Waarbij de ZG-omzet (Zvw-ZG en/of Wmo-ZG en/of Wlz-ZG) minimaal een derde moet zijn van de totale omzet van de instelling.
2. De instelling is de afgelopen vijf jaar aantoonbaar betrokken geweest bij het opzetten en uitvoeren van zorggestuurd en/of cliëntgebonden wetenschappelijk onderzoek en innovatie.
3. Expertise is één van de primaire processen van de instelling, waarbij alle onderdelen van de kenniscirkel worden uitgevoerd.
4. Er werken medewerkers bij de instelling die gepromoveerd zijn op een onderwerp dat aantoonbaar gerelateerd is aan de ZG-doelgroep en/of het ZG-aanbod.
5. De instelling biedt de mogelijkheid om promotieonderzoek te doen gericht op de praktijk van de instelling.
6. De instelling werkt samen met de doelgroepvertegenwoordigende organisaties in kwaliteitstoetsing en interne en externe deskundigheidsbevordering.
7. De instelling is een actieve en betrouwbare partner voor samenwerking met de eerste lijn en (regionale) zorgcoördinatie ten aanzien van ketenzorg en zorgvernieuwing.
8. Er is sprake van aantoonbare samenwerking gericht op ZG-zorg met minimaal één universiteit in het binnen- of buitenland.
9. Er is minimaal één (bijzonder) hoogleraar of lector gericht op de doelgroep en/of het ZG-zorgaanbod aan de instelling verbonden, waarmee aantoonbaar en veelvuldig wordt samengewerkt.
10. De instelling draagt structureel en aantoonbaar haar kennis over binnen de eigen instelling alsook (met name) naar andere instellingen, vrijgevestigde hulpverleners en andere betrokkenen. Dit gebeurt onder meer via scholing en training, workshops, eigen symposia of congressen en bijdragen aan tijdschriften.
11. Er zijn in de afgelopen vijf jaar minimaal drie wetenschappelijke publicaties verschenen in gezaghebbende nationale of internationale tijdschriften van onderzoekers van de ZG-instelling.
12. Er zijn de afgelopen vijf jaar minimaal drie voordrachten gehouden op gezaghebbende nationale of internationale congressen door onderzoekers van de ZG-instelling.
13. De instelling ontwikkelt interventies en methodieken, is aantoonbaar betrokken bij onderzoek naar de effectiviteit en doelmatigheid van deze interventies en methodieken en stelt deze beschikbaar aan de sector.
14. In de afgelopen vijf jaar zijn minimaal drie publicaties in vaktijdschriften voor professionals verschenen van/met onderzoekers van de ZG-instelling en er is minimaal één workshop of

¹ Deze vormen van zorg- en dienstverlening worden gefinancierd vanuit de ZG-aanspraak in de Zvw, vallen onder de Landelijke raamovereenkomst ZG van de Wmo en betreffen ZZP's ZG binnen de Wlz. Afhankelijk of je een erkenning aanvraagt voor de deelsector visueel of de deelsector auditief en/of communicatief betreft het hier de ZG-omzet resp. visueel dan wel auditief en/of communicatief

congres georganiseerd door de ZG-instelling waaraan minimaal vijftien deelnemers van buiten de eigen instelling deelnamen.

15. De instelling draagt bij aan de vernieuwing van opleidingen, de ontwikkeling van nieuwe beroepen en verdere specialisatie binnen beroepen.
16. De instelling levert een maximale bijdrage aan de scholing, na- en bijscholing van relevante disciplines.

PROCEDURE & TIJDPAD

Beoordelingsprocedure

Beoordeling van de erkenningsverzoeken vindt plaats in 4 stappen:

Stap 1: Gespecialiseerde ZG-organisaties die in aanmerking willen komen voor erkenning dienen bij ZonMw een erkenningsverzoek in, gebruikmakend van het daarvoor bestemde format.

Stap 2: De programmacommissie beoordeelt de erkenningsverzoeken aan de hand van de erkenningscriteria en formuleert een eerste oordeel inclusief sterke / zwakke punten en verhelderende vragen.

Stap 3: Een vraaggesprek vindt plaats tussen de programmacommissie en de indieners. Tijdens dit gesprek krijgt de indiener de kans het erkenningsverzoek kort toe te lichten en in te gaan op de vragen en opmerkingen van de programmacommissie. Indieners ontvangen uiterlijk 7 november nadere informatie over het vraaggesprek.

Stap 4: De programmacommissie formuleert een besluitvormingsadvies op basis van het ingediende erkenningsverzoek, het eerste commissieoordeel en het daarop volgende vraaggesprek. Het ZonMw-bestuur neemt op basis daarvan het definitieve besluit.

Tijdpad

Deadline indienen erkenningsverzoeken	4 oktober 2018, 24:00 uur
Beoordeling door programmacommissie	31 oktober 2018
Ontvangst 1 ^e oordeel programmacommissie inclusief verhelderende vragen	7 november 2018
Vraaggesprek indiener en programmacommissie	21 november 2018*
Berichtgeving over besluit	3 december 2018

* NB. Het vraaggesprek vindt plaats in Utrecht. De datum staat vast, de definitieve tijden worden bepaald z.s.m. na de deadline voor het indienen van de erkenningsverzoeken. Tot die tijd raden we u aan de gehele dag te reserveren.

Meer informatie:

Houd de [programmapagina Expertisefunctie Zintuiglijk Gehandicapten](#) op de ZonMw website in de gaten, deze wordt regelmatig bijgewerkt.

INDIENEN

Indiening (via SURF)

Erkenningsverzoeken kunnen uitsluitend en conform de richtlijnen worden ingediend via het systeem SURF filesender.

- Om toegang te krijgen tot het systeem dient u zich eerst aan te melden door een mail te sturen naar expertisefunctiezg@zonmw.nl. Vermeld daarin uw naam, organisatie en telefoonnummer. U ontvangt vervolgens een link waarmee u uw documenten kunt opsturen.
- Voor uitgebreide instructies kunt u de [handleiding](#) raadplegen.
- Sluitingsdatum voor het indienen is donderdag 4 oktober 2018, om 24.00 uur.

Tips

Houd bij het schrijven van uw erkenningsverzoek rekening met de volgende punten:

- Schrijf uw erkenningsverzoek in het Nederlands
- Let op! Het verwerken van uw aanmelding voor SURF kan tot maximaal een dag duren. Zorg ervoor dat u zich tijdig aanmeldt voor SURF filesender door een mail te sturen naar expertisefunctiezg@zonmw.nl.
- Wij raden u aan om, voordat u uw erkenningsverzoek indient, een PDF van uw erkenningsverzoek uit te printen en na te lopen op onregelmatigheden.

Inhoudelijke vragen

Voor inhoudelijke vragen kunt u contact opnemen met:

Liset de Reus (programmasecretaris), 070 3495184, reus@zonmw.nl

Technische vragen

Bij technische vragen over het gebruik van het elektronisch indiensysteem SURF kunt u contact opnemen met de servicedesk: maandag t/m vrijdag van 08.00 tot 17.00 uur, 070 349 51 78, servicedesk@zonmw.nl. Vermeld in uw e-mail uw telefoonnummer zodat wij u eventueel kunnen terugbellen.

Downloads en links:

Verplichte bijlage: [format erkenningsverzoeken](#)

E. Groeidocument sectorbrede kwaliteitscriteria expertisefunctie ZG

Groeidocument sectorbrede kwaliteitscriteria expertisefunctie ZG

	Input	Proces	Output
1 Expertise van professionals	gezaamenlijk opleidingsprogramma: - Gezamenlijk en gedeelde basiskwalificaties per functie/discipline - Kwaliteitsnormen waaraan 'opleidingen', medewerkers dienen te voldoen. - Samenwerking met universiteiten, hogescholen, doelgroepvertegenwoordigende organisaties - Komen tot geaccrediteerde opleidingen - Afspraken inzake opleidingsplaatsen specifieke functies. <u>Aansluiten bij recente ontwikkeling/nieuwe inzichten</u> - Nieuwe kennis wordt verworven en gedeeld.	- Het ontwikkelen van opleidingen waarmee basiskwalificaties worden behaald. - Het ontwikkelen en uitvoeren van specifieke cursussen (die voldoen aan branchenorm) - Het (laten) opleiden van docent/professionals. - Het planmatig organiseren van kennisdeling anders dan in opleidingen (communities of practice, kennismakelaars, intranetcommunities/-nieuwsbrieven, masterclasses, etc.)	- Beschreven en gedeelde basiskwalificaties per functie/discipline - Normen waaraan opleidingen dienen te voldoen - Geaccrediteerde opleidingen - Docent/professionals die didactisch onderlegd zijn. - Zorgprofessionals voldoen aan de basiskwalificaties. - Aantal studiepunten (o.b.v. deelname aan congressen/ intervisie/ communities of practice, etc.) - Recente ontwikkelingen aantoonbaar gedeeld
2 Kennisonwikkeling en toepassing (intern sector)	<u>Methodieken / interventies</u> - Systematische doorontwikkeling beschrijving/evidence-based maken van methodieken/interventies <u>Ontwikkelen gezamenlijke standaarden:</u> - Garanderen van een minimum kwaliteit / branche normen (werken volgens protocollen en invoeren best practices)	- Het (systematisch) ophalen en verwerken van kennis/wensen van doelgroepvertegenwoordigende organisaties, mensen met een zintuiglijke beperking, professionals, ketenpartners, researchers. - Het bepalen van branchestandaarden in samenwerking met externe partijen (doelgroepvertegenwoordigende organisaties, mensen met een zintuiglijke beperking, professionals,	- Door instellingen te hanteren beschreven interventies (diagnostiek en behandeling). - Door instellingen toe te passen standaarden;

	- Toepassen van de ICF systematiek en in dit kader ontwikkelde instrumenten - Ontwikkeling en onderhoud van branchebrede standaarden <u>Gezamenlijke onderzoek agenda*)</u> - Themakeuze (prioritering) - Werkwijze voor gezamenlijk bepalen relevantie van onderzoek - Werkwijze (indienen, beoordelen projecten) - Financiering uit/door participerende partijen - X % van budget voor innovatie en 'experimenteer'ruimte - Werkwijze waarop resultaten sectorbreed beschikbaar komen. - Input voor branchebrede standaarden	ketenpartners, researchers). - Het gezamenlijk (mensen met een zintuiglijke beperking, doelgroepvertegenwoordigende organisaties, professionals, ketenpartners, researchers) bepalen van thema's, relevantie en prioritering van onderzoeken. - Onderzoeksprogramma opstellen - Het uitvoeren van de werkwijze voor onderzoek volgens beschreven procedures. - Monitoring via evaluaties in afgesproken termijnen	- De resultaten van toegepast wetenschappelijk onderzoek zijn verwerkt in richtlijnen, protocollen en methodieken die door de instellingen worden gehanteerd.
3	Toerusten van/overdracht van kennis aan derden** - Registratiesysteem sectorbreed over klantgroepen, aanbod, deelname, etc. (als antwoord op vraag hoe je in contact blijft met je klanten) - Bijdrage leveren aan congressen, symposia - Interne scholingsactiviteiten - Verzorgen van gastcolleges op universiteiten, hogescholen, bij- en nascholingen van beroepsverenigingen - Publicaties in vakbladen, nieuws/informatiebladen, wetenschappelijk bladen.	- Zie input.	- Aantal activiteiten opengesteld voor derden - Deelname - Tevredenheid

4	Toerusten van/beschikbaar stellen van kennis aan doelgroep**	- Bijdragen leveren aan informatiebijeenkomsten/publicaties ten behoeve van doelgroepvertegenwoordigende organisaties - Informatie via websites, brochures, direct contact, cliëntactiviteiten (zelf organiseren of bijdragen aan).	- Zie input.	
----------	---	--	--	--

** de definiëring van deze onderdelen vereist nader onderzoek dat moet leiden tot afbakening.

Samenwerking

Is voorwaardelijk en aantoonbaar te maken bij alle onderdelen/dimensies op (deel)sector en instellingsniveau:

- Met doelgroepvertegenwoordigende organisaties
- Inzet ervaringsdeskundigheid
- Stakeholders kennisinfrastructuur
- Stakeholders/netwerk zorg- en dienstverlening

Toerusten van/beschikbaar stellen van kennis

Voor dit moment bestaan met criteria die meer inzicht geven in 'aard en inhoud'.

Voor wat betreft de inpassing/inbedding zou nader onderzoek gedaan moeten worden.

Scholingsactiviteiten

Ontwikkelen van opleidingen en trainingen, aanvullend op de initiële opleidingen, maakt onderdeel uit van en wordt bekostigd vanuit de expertisefunctie. Om versnippering te voorkomen, wordt het geven van scholing door enkele instellingen geïnitieerd en uitgevoerd. In het kader van de meerjarige deelsectorplannen worden hierover nadere afspraken gemaakt. De scholing en professionalisering van eigen medewerkers van een ZG-instelling is daarentegen een reguliere onderhoudstaak van de instelling zelf. Bekostiging hiervan is in het reguliere tarief van de zorg verankerd. (WO)

Kennisdeling binnen de sector, naar beroepsgroepen en professionals van instellingen werkzaam binnen andere sectoren en/of voorliggende voorzieningen vindt plaats middels het leveren van bijdragen aan congressen, symposia en kennisdagen, het aanbieden van scholingsactiviteiten en het verzorgen van gastcolleges/onderwijsmodules op universiteiten en hogescholen en wetenschappelijke publicaties in vakbladen.

Overige opmerkingen

- In dit raamwerk wordt een set aan kwaliteitscriteria geformuleerd. Op basis hiervan formuleren instellingen zelf (en / of de (sub)sector) hun eigen ambitieniveau – veelal voor 4 jaar en wel via een afgesproken stramien zodat resultaten onderling vergelijkbaar blijven.
- Niet alle ZG-zorg leverende instellingen zijn ZG-expertise organisaties. Alle ZG-expertise organisaties leveren echter wel ZG-zorg. De ZG-expertisefunctie ontwikkelt immers die expertise en kennis die nodig is voor professionals om goede zorg en ondersteuning te kunnen leveren. En ontwikkelt die expertise en kennis juist samen met deze professionals. Er is een (directe) verwevenheid tussen ZG-expertisefunctie en derdelijns ZG-zorgpraktijk, waar de interactie tussen cliënt en professional plaatsvindt. Vanuit ervaringen uit de zorgpraktijk wordt kennis ontwikkeld en vertaald. Dit geeft aan waarom de ZG-expertisefunctie sterk verbonden is aan de ZG-instellingen.
- Een niet ZG-zorg leverende instelling kan geen hoofdaanvrager zijn van expertisegelden. Wel kan een niet ZG-zorg leverende instelling een consortium vormen met ZG-zorg leverende instellingen. Voorwaarde is dan echter dat voor het doen van een aanvraag altijd tenminste één ZG- expertise organisatie deel uitmaakt van dit consortium. Hierbij dienen alle partijen gelijkwaardig te zijn binnen het consortium.

Vooruitgang vraagt om onderzoek en ontwikkeling. ZonMw financiert gezondheidsonderzoek én stimuleert het gebruik van de ontwikkelde kennis om daarmee de zorg en gezondheid te verbeteren.

ZonMw heeft als hoofdpodragtgevers het ministerie van VWS en NWO.

Voor meer informatie over het programma Expertisefunctie Zintuiglijk Gehandicapten kunt u contact opnemen met het secretariaat via e-mail ExpertisefunctieZG@ZonMw.nl of telefoon 070 349 51 84.

ZonMw stimuleert gezondheidsonderzoek en zorginnovatie

Laan van Nieuw Oost-Indië 334 2593
CE Den Haag

Postbus 93245 2509
AE Den Haag

Telefoon 070 349 51 84
ExpertisefunctieZG@ZonMw.nl
www.zonmw.nl

